

Новы Час

БАЧУ МЭТУ

Стар. 4

БЕЛАРУСКА-РАСІЙСКІЯ АДНОСІНЫ МІНУЛІ КРОПКУ НЕЗВАРОТУ

Варыяントы развіцця падзеі у кантэксце міжнародных адносінаў абмяркоўваюць рэдактар «НЧ» Аляксей Кароль, журналіст Вольга Хвоін і аглядальнік Раман Якаўлескі

Стар. 5

ДА БАР'ЕРУ

50 гадоў таму ў ЗША ўпершыню ў гісторыі адбыліся дэбаты паміж кандыдатамі на пасаду презідэнта

Стар. 13

ШВЕДСКАЯ БЕЛАРУСІСТЫКА

Стар. 14

ISSN 2218-2144

9 772218 214401 10035

ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

УЛАДЗІМІР КАЦОРА

Нарыс Аляксандра Тамковіча
з цыклу «Трэці сектар у асобах»

ГЕАПАЛІТЫКА

ПАЛІТЫЧНЫ ПЛАНЕРЫЗМ

Вольга ХВОІН

**Кіраўнік Беларусі
Аляксандр Лукашэнка ў
чарговы раз выказаўся
наконт немэтазгоднасці
праводзіць зневешнюю
палітыку ў адным
кірунку. Тэза пра
шматвектарнасць
перыядычна гучыць у
прамовах беларускага
лідэра цягам апошніх
гадоў, але сябрамі
і партнёрамі па-
ранайшаму з'яўляецца
Расія, краіны Блізкага
Усходу, Венесуэла.
Стасункі з Захадам
трымаюцца на ўзоруні
асобных праектаў,
якія часта носяць
гуманітарны характар.**

Нягледзячы на шматвектарнасць у зневешний палітыцы, «мы неяк нахіліліся на адно крыло», сказаў 28 верасня Аляксандр Лукашэнка, ацэніваючы ўзаемнасці Беларусі з сусветнай супольнасцю.

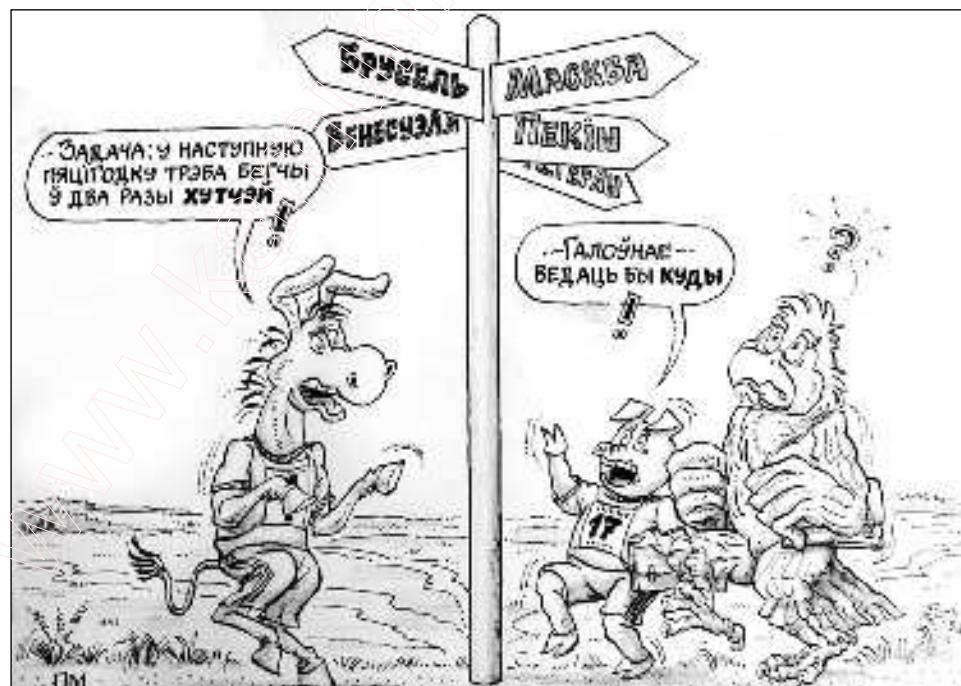
«Беларусь пры выбудоўванні зневешній палітыкі зыходзіць з таго, што яе інтарэсы не павінны быць у шкоду суседнім дзяржавам і ўсіму свету. Мы ні з кім ваяваць не будзем. Мы вельмі акуратныя ў дачыненні да сваіх суседзяў і праводзім такую палітыку, каб яна не была ў шкоду ім», — растлумачыў прынцыпы зневешнепалітычных стасункаў Лукашэнка.

Расійскі накірунак цягам апошніх двух гадоў

з плоскасці палітычнай плаўна перацёк у плоскасць эканамічную. Калі раней гэтыя складнікі дапаўнялі адзін аднаго, то цяпер беларуска-расійская палітыка скацілася да міжасабовых разборак палітычных лідэраў. Беларусь хацела б атрымліваць па завядзені расійскія рэсурсы па максімальнай нізкіх цэнах і ў той жа час мінімальная ўлічваць геапалітычныя інтэрэсы Расіі. Прыгадаць хаця б тое, што Беларусь так і не прызнала незалежнасць Абхазіі і Паўднёвой Асечні, а Расія на гэта спадзявалася. Расійскі вектар апошнім часам трymаецца на палітычных скандалах і эканамічных супярэчнасцях, што быццам і ёсьць дэманстрацыяй шматвектарнасці.

Падвыслі расіяне пошлины на нафту — будзе вазіць яе з Венесуэлы. Гэта новаўядзенне з раздражненнем і скепсісам успрыялі па ўсходнім бок мяжы. Урад Беларусі тым часам дачакаўся першых партый нафты з-за акіяну і працява ў прыморскіх дзяржавах, каб перагружаць нафту з танкераў у нафтаправоды. Цяпер Беларусь праз Вентспілс ажыццяўляе транзіт нафтапрадуктаў, прадукцыі металургічных кампаній і прадпрыемстваў цяжкага машынабудавання. Абмяркоўваюцца і магчымасці нарасці аб'ёмаў транспарціроўкі праз латвійскія партыі калійных угнаенняў.

Агулам лацінаамерыканскі напрамак і сябры Аляксандра Лукашэнка наўедзе з афіцыйным візітам Іран — яшчэ адну краіну, з якой Беларусь развівае

ў міжнародных спраўах Беларусі. Палітычныя лідэры гэтых краін наведваюць адзін аднаго з сяброўска-дзелавымі візітамі, а венесуэльскія спраўы курыруе паплечнік Лукашэнка Віктар Шэйман. Апроч сельгасцэнікі, тэхналогіі, будаўнічых праектаў, Беларусь разлічваеца за заакіянскую нафту і вайсковыя тэхналогіі. Яшчэ ў сакавіку, выступаючы ў Нацыянальнай асамбліі Венесуэлы, Аляксандр Лукашэнка паабяцаў Уго Чавесу падзяліцца досведам стварэння сістэмной абароны дзяржавы. Калі простымі словамі, то размова ідзе пра пастаўкі зброяў.

Нафта і зброя — вось апора і аснова міжурадавага сябровуства з Беларуссю. У кастрычніку Аляксандр Лукашэнка наўедзе з афіцыйным візітам Іран — яшчэ адну краіну, з якой Беларусь развівае

свою шматвектарнасць. Чакаецца, што падчас візіту будзе абмяркоўвацца далейшае развіццё супрацоўніцтва ў гандлёвай, машынабудаўнічай, прамысловай і энергетычнай сферах. Таксама падчас візіту будзе здадзенае для прамысловай здабычы нафтаўшча радовішча «Джадіфі». Кантракт пра яго развіццё паміж Іранам і Беларуссю быў падпісаны яшчэ ў 2007 годзе. Раней першы віцэ-прем'ер Беларусі Уладзімір Сямашка гаварыў, што на першы час плануеца здабычаць блізу 1,5 мільярда тон іранскай нафты. Сябровуства з Іранам, прайда, неробіць вялікага гонару Беларусі. Але, як кажуць, рыбак рабака бачыць здалёк.

Яшчэ адзін сябар з Усходу — кіраўнік Вялікай лівійскай рэвалюцыі Муамар Кадафі. Да яго з афіцыйным візітам пры-

самы лепшы імідж краіны. У жніўні падчас нарады Аляксандра Лукашэнка выказаў незадаволенасць тым, што прыток прамых інвестыцый у 2010 годзе апусціўся ніжэй за ўзроўень мінулага года.

Ключавая мэта «Усходняга партнёрства» — набліжэнне шасці постсовецкіх краін да Еўрапейскага саюза. Беларусь за падтрымкі гады не пасунулася ў гэтым кірунку. Застаюцца дарагія візы, праблемы з прагрэсам дэмакратіі, лабіраваць інтэрэсы Беларусі (а не ўраду Беларусі) спрабуюць прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці. Аднак яны выключаюцца з унутрыпалітычнага працэсу, і, адпаведна, атрымліваюцца з большага размова міма вушэй беларускага ўраду.

«Саступкі Еўрасаюзу змяніліся спрабамі аднавіць палітыку абумоўленасці ў дачыненні да ўраду Лукашэнкі... Але першапачатковая непрынцыпавасць і непаслядоўнасць палітыкі ЕС у дачыненні да Беларусі прывяла да дыпламатычнага тупіку. Для выходу з яго Еўрасаюзу неабходна вызначыцца з мэтамі дыялогу з Беларуссю: калі галоўнай мэтай ёсьць доўгатэрміновая палітыка з'яўляюцца недастатковымі і неэфектыўнымі», — выказаўся палітолаг Дзяніс Мельянцоў наконт дзеяснай палітыкі ЕС у адносінах з Беларуссю.

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

NAVINY RATEGIENA

ВІЦЕБСК. АЛЬТЭРНАТИВА

У метах прафілактыкі росту рэцыдуўнай злачыннасці з ініцыятывы прокуратуры Віцебскай вобласці і УУС Віцебскага аблыванкама ва ўсіх раёнах была праведзена акцыя «Альтэрнатыва», скіраваная на аказанне дапамогі ў працоўным і побытавым уладкаванні асобам, якія маюць судзімасць.

Як паведамілі ў Генеральнай прокуратуре, мерапрыемства прайшло ў выглядзе адкрытых пасяджэнняў наглядальных камісій пры мясцовых выканкамах з удзелам прокурораў гарадоў і раёнаў, кіраўніцтва тэрытарыяльных аддзелуў унутраных спраў, прадстаўнікоў цэнтраў па працы, занятасці і сацыяльнай абароне насельніцтва, грамадскіх фарміраванні, арганізацый і прэзы. На пасяджэннях таксама прысутнічалі 920 асоб, якія маюць судзімасць. Паводле вынікаў акцыі 168 чалавек працаўладкаваныя, 29 аказана дапамога ў бытавым уладкаванні.

ГЛУША. ФЕСТЫВАЛЬ ПРОМЫСЛАЎ

29 верасня ў гарадскім пасёлку Глуша Бабруйскага раёна Маріёўскай вобласці адбыўся першы фестываль народных промыслаў і рамёств «Глушанскі хутарок».

Яго арганізаторам выступіў пасялковы савет пры падтрымцы праекта Программы развіцця ААН і Еўрасаюза «Устойліве развіццё на мясцовым узроўні». У фестывалі прынялі ўдзел народныя майстры з многіх раёнаў Маріёўскай вобласці.

Пасёлак Глуша добра вядомы ў краіне і за яе межамі дзякуючы творчесці знакамітага беларускага пісьменніка, літаратуразнаўцы і грамадскага дзеяча Алеся Адамовіча. Ён жыў у Глужы з 1928 года. Паводле яго завяшчання, пісьменнік пахаваны на мясцовыя могілкі. Імя літаратара прысвоена вуліцы, якая вядзе ад паслявеннага дома Адамовіча да школы, дзе вучыўся Алеся. У пасёлку захаваўся будынак былой аптэкі, апісанай Адамовічам у яго творах. Там плануецца стварыць музей «Вайна пад стрэхамі», прысвечаны жыццю і творчесці пісьменніка.

У пасёлку дзеянічнае буйны спарткомплекс з басейнам і аднаўляеца цэнтр рамёств, створаны ў канцы 1980-х гадоў. Цэнтр дзеянічае на базе музея-скансэна з пабудоў канца XIX — пачатку XX стагоддзяў, звесеных з розных раёнаў вобласці. Сярод іх — дамы ганчара, ткачы і леснікі, царкви, гумно, лазня і вятрат.

Цэнтр аўтадаўвае народных майстроў з Глужы і навакольных вёсак, у тым ліку спецыялістаў па кераміцы, саломцы, пляценню з лазы, бандарным рамястві, жывапісе і разьбе па дрэве.

БРАСЛАЎ. ВЯРТАННЕ ІМЁНАЎ

Сябры грамадской арганізацыі «Культурна-асветніцкі цэнтр імя Язэпа Драздовіча» ставіць за мэту вяртанне бацькаўшчыне не-заслужана забытых імёнаў, таму прысвячаюць ім мастацкія пленеры, выставы ў гарадах Беларусі, артыкулы ў газетах і часопісах. Сёлетні мастацкі пленэр у гонар Эміліі Плятэр, адбыўся на Браслаўшчыне, дзякуючы падтрымцы грамадзянскай кампаніі «Наш дом». Удзел у ім прынялі мастакі Беларусі і Расіі. Пленэр быў шматлюдны і вельмі прадстаўнічы. Побач з вядомымі мэтрамі беларускага мастацтва працевала таленавітая моладзь.

Паводле БелаПАН

З НАГОДЫ

СВЯТА ІНТЕРНЕТ-БІБЛІЯТЭКІ

Вольга ХВОІН

Інтэрнет-бібліятэка Kamunikat.org адсвятавала дзесяцігоддзе ад часу свайго заснавання.

Святочнае мерапрыемства адбылося ў сталіцы пры падтрымцы Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына».

Бібліятэка з'яўляецца праектам Беларускага гістарычнага таварыства ў Беластоку (Польшча). Фінансавую дапамогу ёй аказвае Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Польшча з праGRAMMы «Польская дапамога-2010».

Камунікат.org узник у 2000 годзе як прыватная ініцыятыва, і першы час яго работі за свае гроши некалькі добраахвотнікаў. З часам бібліятэка не толькі займела вядомасць, давер, але і спонсараў. Цяпер інтэрнет-бібліятэка з'яўляецца адной з найболыш вядомых беларускіх бібліятэк у сецыі. Стваральнік і каардынатор праекта Камунікат. org Яраслаў Іванюк расказаў, што

сёня на сайце Kamunikat.org можна знайсці блізу 6 тысячнікі, першыядычных выданняў, трэфайлаў, якія так ці інакш датычныя да Беларусі і беларусаў.

Старшыня Рады ЗБС «Бацькаўшчына» Ніна Шыдлоўская сказала, што згуртаванне падтрымлівае Камунікат.org, станоўчы афіцыйную працу калектыву інтэрнет-бібліятэкі і цешыща, што інтэлектуальны скарб Беларусі захоўваецца і папулярызуецца ў свеце.

Таксама праз сайт Kamunikat.org ёсць магчымасць для беларускіх пісьменнікаў, даследчыкаў і ствараць персанальныя сайты. Пісьменнік Уладзімір Арлоў, чые творы таксама ёсць у інтэрнет-бібліятэцы гаворыць, што распаўсюд электронных версій кніг не адбіваецца на чытацім попыце: «Я раблю невялікі перапынак паміж выхадам кнігі з друкарні і размяшчэннем яе ў інтэрнэце. Падзення продажу накладаў кніг пасля размяшчэння іх у сеці не памятаю. Думаю, што цяпер ёсць людзі, якія звыкліся чытаць кнігі ў традыцыйным выглядзе, і тыя, каму німа розніцы, як выглядае кніга».

ВІЗІТ

ПРАВААБАРОНЦЫ Ў БРУСЕЛІ

Алена ВАРАЖБЕЙ

Кіраўнікі праваабарончага цэнтра «Вясна» і Беларускага Хельсінскага камітэта з 20 па 22 верасня знаходзіліся з візітам у Бельгіі. У іх адбыліся сустрэчы з прадстаўнікамі Еўрасаюза, падчас якіх абмяркоўвалася сітуацыя ў Беларусі напярэдадні презідэнцкіх выбараў.

Старшыня ПЦ «Вясна» Алесь Бяляцкі, яго намеснік Валянцін Стэфановіч і старшыня Беларускага Хельсінскага камітэта Алег Гулак сустрэліся з прадстаўніком Вярхоўнага камісара Еўрасаюза па пытаннях праваў чалавека Рынай Кіонка, прадстаўнікамі нацыянальных дэлегацый у Еўрапарламенце, Еўрапейскай камісіі і МЗС Бельгіі. Беларускія праваабаронцы правялі таксама прэс-канферэнцию для журнالістаў.

Адной з асноўных тэмаў размовы стала незалежнае назіран-

не кампаніі «Праваабаронцы за свабодныя выбары», якую сумесна праводзяць «Вясна» і БХК. «Падчас гэтых сустрэч закраналіся і іншыя пытанні, датычныя выбараў. А таксама агульная сітуацыя з правамі чалавека ў Беларусі», — паведаміў Валянцін Стэфановіч. Як адзначылі праваабаронцы, малаверагодна, што гэтыя выбары будуць адрознівацца ад папярэдніх у лепшыя бок. Яны выказалі занепакоенасць, каб зноў не было рэпресіяў падчас выбараў.

«Мы звязнулі ўвагу, што адносна Някляева ўжо распачата крымінальная справа, ён з'яўляеца падазраваным. І нагадалі пра лёс аднаго з кандыдатаў на выбарах 2006 года Казуліна, які атрымаў 5,5 гадоў пазбаўлення волі пасля тых выбараў. Мы заклікалі Еўрасаюз адсочваць сітуацыю, каб не дапусціць распраў над удзельнікамі выбарчай кампаніі, а таксама масавых мерапрыемстваў, якія, магчыма, адбудуцца пасля выбараў», — расповёў Валянцін Стэфановіч.

Ён лічыць, што цікавасць Еўрасаюза да Беларусі не толькі не саслабела, а наадварот

узврасла. «З'явіліся адмысловыя чыноўнікі па Беларусі, чаго раней не было», — кажа праваабаронца. Еўрапейскія суразмоўцы зазначылі, што падзеі ў Беларусі, безумоўна, яны будуць адсочваць і рэагаваць на іх.

Зараз у межах кампаніі «Праваабаронцы за свабодныя выбары» маніторынг здзяйсняюць 80 доўгатэрміновых назіральнікаў. Справацаўчыя па назіранні дасылаюцца і прадстаўнікамі Еўрасаюза і амбасадаў.

Праваабаронцы падкрэсліваюць, што асноўныя праблемы, якія выклікаюць прэтэнзіі, застаюцца ранішымі — гэта датэрміновае галасаванне, падлік галасоў, праваў назіральнікаў. «З якой нагоды сітуацыя будзе лепшай? Зноў падазраю, што назіральнікі шмат чаго не змогуць пабачыць. Мы мусім даць ацэнку ў любым разе. Адсутнасць інфармацыі — таксама інфармацыя. Калі назіральнік не можа адсочваць падлік галасоў, гэта сведчыць пра тое, што дадзеная працэдура застаецца закрытай. Мы з гэтага будзем рабіць адпаведныя вынікі», — адзначыў Валянцін Стэфановіч.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЯЎРЭІ СВЯТКУЮЦЬ НОВЫ ГОД

Алена ВАРАЖБЕЙ

Новы год (Рош а-Шана) па яўрэйскім летазлічэнні нарадышоў 8 верасня. Але новагоднія святкаванні ў яўрэяў, як і ў беларусаў, цягнуцца не адзін дзень.

Цягам месяца прыпадае чарга святаў — Йом Кітур, Суккот і Сімхат Тора. А фіналам наўгадніх урачыстасцяў стане Фестываль яўрэйскіх восенінскіх святаў, які адбудзеца ў Мінску 3 кастрычніка.

Ён стаў ужо традыцыйным і ладзіцца ў Мінскім яўрэйскім супольным доме, упрыгожаны панадворак якога падчас імпразы выглядае надзвычай магчыніча. На вуліцы «яўрэйскіх майстроў» праводзяцца майстар-класы, у тым ліку і па наўчанні асноўным элементам яўрэйскага танца, адбудзеца святочная латарэя. У намётах-станцыях

можна даведацца пра традыцыі яўрэйскіх святаў, пакаштаваць стравы нацыянальнай кухні, пабачыць выставу «Мелодыі кахання» ізраільскай мастачкі Малкі Цэнцышпер. А ў музеі — выставу «Культурная спадчына Беларусі: Сінагогі — мінулае і сучаснае».

З канцэртам выступяць музыкі, сярод якіх і кавер-бэнд «Мінскія мора». І ў гэты дзень можна будзе пачуць трубны голас шафара, полага барановага рога, у які трубяць на Рош а-Шана. Ён абвесціць, што на яўрэйскім календары зараз ужо 5771 год.

А жадаюць адзін аднаму ў гэтыя дні тое ж, што і звычайна з надыходам Новага года. Каб ён быў шчаслівым і прынес у кожную сям'ю радасць, цяпло і дабрабыт.

Арганізаторы фестывалю запрашаюць адзначыць свята ўсіх жадаючых. Гасцей чакаюць з кастрычніка ў Мінскім яўрэйскім супольным доме (бул. В. Харужай, 28) а 13-й гадзіні. Уваход для ўсіх вольны.

ТУРНЭ

ПАСОЛ ЗАВІТАЎ У ГРОДНА

Пасол Федэратыўнай Рэспублікі Германія доктар Крыстаф Вайль наведаў з двухдзённым візітам Гродна, каб азнаёміцца са станам эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва паміж Германіяй і Гродзенскай вобласцю.

Нагодай для паездкі стаў удзел у Міжнародным інвестыцыйным форуме «Гродна — горад на перакрыжаванні мяжай». 29 верасня падчас сустрэч у Гродзенскім аблыванкаме і ў свабоднай эканамічнай зоне «Гроднінвест» быў амбэркаўнікі перспектывы і магчымасці пашырэння супрацоўніцтва Германіі з Гродзенскай вобласцю.

30 верасня Крыстаф Вайль наведаў сярэднюю школу № 28, каб уручыць афіцыйныя знакі, якія сведчыць пра ўдзел у ініцыятыве «Школы — партнёры будучыні».

Сярэдняя школа № 28 у Гродне з'яўляецца адной з 10 школ у Беларусі (і адной з 1500 школ у свеце), якія прымаюць удзел у гэтай ініцыятыве ўрада Федэратыўнай Рэспублікі Германія і ў якіх выкладанню нямецкай мовы як замежнай аказваецца ўмошненая падтрымка.

Адбылася таксама сустрэча ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы, на якой ішла размова аб супрацоўніцтве ў сферы вышэйшай адукацыі.

Гэта першы візіт новага пасла Германіі ў беларускі рэгіён.

Паводле інфармацыі

Пасольства ФРГ

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

ВОСЕНЬСКІ ПІЯР

Сяргей САЛАУЁЎ

Чым бліжэй да выбараў, тым крэатыўней становіща піяр патэнцыйных кандыдатаў у прэзідэнты. Вось, прыкладам, Уладзімір Някляеў прызнаўся, што ў дзяцінстве забіў ката. Здаецца, што ў гэтым добрага? Нічога. Але Някляеў гэта здолеў павярнуць на сваю карысць.

Вечарам 28 верасня ў офісе інфармацыйнай кампаніі БелАПАН лідэр грамадзянскай ініцыятывы «Гавары праўду!», прэтэндент на пасаду прэзідэнта паэт Уладзімір Някляеў і кот Барсік падпісалі мемарандум аб пазнамені паміж «родам чалавечым і ўсімі свойскімі і бяздомнымі жывёламі». Апазыцыйны палітык паставіў пад мемарандумам свой подпіс, кот Барсік — прыклала лапу.

Падпісашы документ, бакі даволіліся забыцца на ўсе крываў, нанесеныя прадстаўнікамі аднаго роду іншаму, і пачаць будаваць адносіны з чыстага аркуша, без паярэдніх умоў і патрабаванняў.

Някляеў узяў на сябе абавязательства дамагацца прыняцця закона аб абароне жывёл, прыласці намаганні ў справе гуманізацыі працэсу адлову бяджыхных жывёл і іх утрымання, спрыяць будаўніцтву ў Беларусі прытулкаў і гатляў для жывёл, а таксама зрабіць унёск на пяляпшэнне якасці кармоў для жывёл і зніжэнне цен на гэтую прадукцыю.

Кот Барсік, у сваю чаргу, абавязаўся данесці да свойскіх і бяздомных жывёл інфармацыю пра гуманную місію Някляеў.

«Незалежна ад того, чым завершыцца гэтыя выбары, усё тое, пад чым я паставіў свой подпіс, застанецца непарушным», — заяўіў Някляеў, каментуючы падпісанне мемарандума.

Шкода, што каты і коткі, ды іншыя свойскія жывёлы, не маюць у Беларусі права голасу.

Больш за тое, паэт дагэтуль не пазбўлены пўзных мараў наконт беларускай палітычнай сітуацыі. Ужо больш за год апазыціянеры дамаўляюцца-дамаўляюцца, і не могуць дамовіцца наконт адзінага дэмакратычнага кандыдата ў прэзідэнты. Нават Рада інтэлігэнцыі кінула гэтую марнную справу. Аднак лідэр кампаніі «Гавары праўду!» усё ж такі мае пэўныя спадзяванні на гэты конт.

Ён разлічвае дамовіцца з астатнімі дэмакратычнымі прэтэндэнтамі на

пасаду прэзідэнта наконт вылучэння адзінага кандыдата.

«Зразумела, што шматквецце з 17 ініцыятыўных груп абліціць. Рэальна, акрамя Лукашэнкі, могуць прадаўжыць удзельнічаць у выбарчай кампаніі ў якасці кандыдата ў прэзідэнты Някляеў, Сяннікаў, Раманчук і Кастусёў. Гэта максімум», — сказаў ён.

Някляеў лічыць, што перамоўны працэс наконт адзінага кандыдата пачненца да завяршэння збору подпісаў. «Ужо ў другой палове збору подпісаў будзе відаць, хто ёсць хто. Прычым пачненца рух наступра адзін аднаму найперш тых, хто не будзе набіраць неабходную колькасць подпісаў. Каб трymаць марку, захаваць твар, менавіта яны будуть рухацца да аўдзялальнага працэсу, хоць цяпер быццам пра яго і не гаворыць», — сказаў ён.

Някляеў адзначыў, што вядзе перамовы «з усімі». «Нельга сказаць, што гэтыя перамовы зусім не прадуктывы», — падкрэсліў ён.

«Калі пачненца реістрацыя кандыдатаў, Лукашэнку будзе над чым падумати», — сказаў Някляеў. — І гэта будзе незалежна ад того, збярэ хто рэальныя 100 тысяч подпісаў ці не. Улады папросту могуць уключыць на карысць зручнага ёй канкурэнта прозвішча з тэлефоннай кнігі, і ніхто на гэта ў Цэнтрвыбаркаме не зверне ўвагі».

Паводле меркавання Някляеў, нават калі апазыція не абрэ адрэзінага кандыдата, але хоць бы выйдзе на рэальную магчымасць яго вылучэння, Лукашэнкі будуць звязаныя руки. «Ён не будзе ведаць, што зробіць такі кандыдат. Рашэнне, якое можа прыняць адзіні кандыдат, можа быць вельмі нечаканым для ўладаў», — мяркуе ён.

Але нас яшчэ чакаюць і іншыя сюрпризы. 1 кастрычніка Аляксандр Лукашэнка дасць прэс-канферэнцыю для расійскіх журналістаў, паведаміў кіраўнік прэс-службы прэзідэнта Павел Лёгкі.

Паводле яго слоў, зараз у Мінску знаходзіцца больш за сотню журналістаў з Расіі. «Яны прадстаўляюць выданні калі 60 расійскіх рэгіёнau, частка з іх прадстаўляе федэральныя расійскія СМІ, яшчэ частка — СМІ Саюзной дзяржавы Беларусі і Расіі», — сказаў Лёгкі.

Паводле інфармацыі кіраўніка прэс-службы, журналісты прыбылі ў Беларусь 28 верасня і ўжо паспелі наведаць авіябазу ў Мачулішчах, азнаёміцца з сельскагаспадарчым прадпрыемствам у Мінскай вобласці, наведаць гісторычныя аб'екты ў Нясвіжы. «Сёння яны наведваюць буйныя прымысловыя прадпрыемствы ў Мінску. Праграма візіту вельмі насычаная», — адзначыў Лёгкі. Ён паведаміў, што гэта самы масавы «дэсант» расійскіх журналістаў у Беларусь. «За восем гадоў гісторыя прэс-тураў расійскіх журналістаў у нашу краіну такой колькасці расійскіх прадстаўнікоў СМІ ў нас было. Было па 70–80 чалавек, але не 100. Гэта сведчыць пра вялікі інтерэс расійскіх выданняў да нашай краіны», — сказаў Лёгкі.

Так што 1 кастрычніка нас чакае вялікае піяр-шоў з наўпроставай трансляцыяй пытанняў і адказаў наконт Беларусі і Расіі. Нагадаем, што мінульым разам на падобным мерапрыемстве спадар Лукашэнка прызнаўся, што сфальсіфікаваў выбары і што мае намер быць прэзідэнтам да тых часоў, калі не падрасце ягоны самы малодшы сын Коля. Што цікавага мы пачуем ад яго гэтым разам?

А tym часам завяршилася фарміраванне тэрытарыяльных выбарчых камісій на выбарах прэзідэнта Беларусі. Усаго створана 155 тэрытарыяльных камісій, у тым ліку 118 раённых, 24 раённыя ў гарадах, 6 раённых у гарадах абласнога падпрадкавання (Орша, Барысаў, Пінск, Полацк, Наваполацк, Жодзіна), 6 абласных і адна Мінская гарадская.

Паводле звестак ЦВК, усаго для працы ў тэрытарыяльных выбарчых камісіях быў вылучаны 2681 чалавек. Найбольшую колькасць прадстаўнікоў вылучылі ў тэрытарыяльныя камісіі грамадскія аўяднанні і палітычныя партыі — 1177.

Ужо вядома, што ў склад Мінскай гарадской тэрытарыяльнай камісіі ўключаны троі прадстаўнікі Партыі БНФ — Юрый Хадыка, Юрый Пальчэўскі і Галіна Сямдзянава. Старшыня ГА «Саюз Чарнобыль-Беларусь» Аляксандр Валчанін уключаны ў склад гарадской выбарчай камісіі Жодзіна (Смалівіцкі раён Мінскай вобласці). У той жа час у складзе Гомельскай абласнога тэрытарыяльнай выбарчай камісіі, якая ўжо сформіравана, няма ніводнага прадстаўніка апазыцыі.

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

АНДРЭЙ АРАМНАЎ

Барысаўскі штангіст, пераможца Алімпіяды ў Пекіне Андрэй Арамнаў у трэці раз пагарэў на кіраванні машынай у нецвярозым стане. Пакаранне за пайторнае кіраванне ў нецвярозым стане можа пацягнуць за сабой арышт на тэрмін да 6 месяцаў ці 2 гады папраўчых работ. У другім выпадку Арамнаў прапусціць Алімпійскія гульны 2012 года ў Лондане.

Да ўсяго ў яго допінг-пробе пасля чэмпіянату Еўропы знайшли сляды марыхуаны. Марыхуана забаронена спартовымі органамі толькі ў перыяд спаборніцтваў, таму беларускі штангіст можа пазбегнуць санкцый па гэтай справе. Спартсмен расказаў, што дыскваліфікацыю на пайгода ён атрымаў яшчэ ў чэрвені пасля таго, як быў становучы вынік допінг-пробы, узятай пасля красавіцкага чэмпіянату Еўропы, што праходзіў у Мінску. Прычынамі, з-за якіх Арамнаў прапускае сусветнае першынства, што праходзіла ў Турцыі, называліся дрэнная спартовая форма штангіста і го жаданне перапыніць прафесійную кар'еру. Штангіст катэгарычна адмаўляе тое, што ўжывалі марыхуану. «Што там знайшлі?! Нічога сабе, першы раз чую пра гэта! Марыхуану ніколі ў жыцці не спрабаваў, кажу шчыра!» — цытуе спартсмена «Еўрарады».

Зарад Андрэй Арамнаў трэніруецца самастойна. Ён пераходзіць на наступную вагавую катэгорыю, бо яго вага набліжаецца да 110 кілаграмаў. Каб набраць аптымальную форму, штангісту спатрэбіцца 2–3 месяцы.

НАТАЛЛЯ КАЛЯДЗІНА

Міжнародны валютны фонд раскрытыкаў планы беларускага ўраду павышаць заробкі ў краіне. «Мы не бачым эканамічных падстапіў для значнага росту заробак. Рост заробак мусіць адпавядаць росту прадукцыйнасці працы. Мне не зразумела, чым тлумачыцца такое істотнае павышэнне», — заявіла ў інтэрв'ю «Reuters» прадстаўніца МВФ у Беларусі Наталля Калядзіна.

27 верасня Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ, паводле якога прадугледжана ўстановіць на лістапад-снежань 2010 года мінімальны заробак памерам 400 тысяч рублёў, пагадзінны мінімальны заробак памерам 2360 рублёў. Такім чынам, мінімальная заработка платы павялічыцца на 54,7 працэнта, а пагадзінная мінімальная заработка платы — на 54,2 працэнта. Гэта падвышэнне заробак запатрабуе дадаткова калі 7 трыльёнаў беларускіх рублёў і павелічэння дэфіцыту бюджету да 3 працэнта ВУП.

«Падвышэнне заробаку прывядзе да росту ўнутранага попыту і росту попыту на імпортныя тавары і паслугі. Гэта азначае пашырэнне дэфіцыту бюджету і змяненне структуры выдаткаў бюджету. Ураду трэба будзе генераваць даходы, каб фінансаваць дадатковыя выдаткі, а гэта запаволіць зніжэнне падатковай нагрузкі, — патлумачыла прычыны незадаволенасці МВФ Наталля Калядзіна. — У рамках праграмы прадугледжваўся пэўны рост заробаку і пенсій. Аднак такое значнае падвышэнне, безумоўна, не адпавядае нашым дамоўленасцям».

У лістападзе Беларусь наведае чарговая місія МВФ. Беларускія ўлады са студзеня 2009 года па красавік 2010 года рэалізуюць праграму МВФ stand-by па стабілізацыі плацежнага балансу. У рамках гэтай праграмы МВФ выдаў Беларусі крэдyt на 3,5 мільярды долараў

ВІКТОРЫЯ АЗАРАНКА

Б

еларуская тэнісістка Вікторыя Азаранка (11-тынумар сусветнага рэйтынгу) выйшла ў чвэрцьфінал прадстаўнічага турніру ў Токіо. У паядынку 3-га раўнда адзінка-вага разраду супраць францужанкі Марыён Бартолі (14-тынумар сусветнага рэйтынгу) беларуска выйграла першы сэт з лікам 6:2, а затым яе суперніца не змагла пацягнуць матч па стане здароўя. Лекары падазраюць у яе вірусную інфекцыю, паведамляе БЕЛТА.

Такім чынам, у чвэрцьфінале Вікторыя Азаранка сустрэнецца з амерыканкай Кокі Вандэвей.

У чвэрцьфінале таксама прайшлі расійская тэнісістка Веря Званарова (4) і Алена Дзяменець (10). Астатнія ўдзельніцы гэтай стадыі спаборніцтваў вызначацца пазней.

Турнір з прызовым фондам у два мільёна долараў завершыцца на кортках японскай сталіцы 2 кастрычніка.

ПАЛІТЫКА

4

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

БАЧУ МЭТУ

Сяргей НІКАЛЮК

Калі ў Беларусі пабудавана «моцная дзяржава», чаму ж тады сусветныя цэны на нафту і газ пагражжаюць сувэрэнітэту і незалежнасці?

У «Азбуцы паліталогіі» ад 17 верасня гаворка ішла пра бюракрату. Нагадаю асноўную ідэю: задача бюракратыі — выконваць раціоні пад эсагненнем мэтаў, якія акрэсліваюцца палітыкамі. У Беларусі, як вядома, колькасць палітыкаў зведзеная да мінімуму. 16 верасня адзіны палітык (АП) выступіў на з'ездзе ФПБ з дакладам «Наша мэта — стварыць абноўленасць аблічча Беларусі». Зразумела, што пасля такога падарунку ў мяне не ўзнікла проблема з пошукамі темы для чарговага артыкула.

Тлумачальны слоўнік падказвае, што пад «абліччам» варта разумець знешні выгляд, абрысы, знешнасць.

Цікава атрымліваецца. На двары сусветны крызіс, хвалі якога падхапілі Беларусь, ды так грунтоўна, што калі б не крызіс, у нас сёння была б «совершенно іная страна», а наш аднаасобны ўладальнік права на вызначэнне мэтаў пралапоўвае ўсім нам перакваліфікавацца ў іміджмейкераў (стваральнікаў абліччаў).

Пра аглюблю і фантан

Але пярайдзем ад эмоцый да нашай «азбукі паліталогіі». Перад элітай стаяць троі задачы: стварэнне сімвалу, якія абліччаюць грамадства, фармаванне нормаў і вызначэнне мэтаў развіцця. Ад таго, як айчынная эліта спраўляецца са сваімі функцыянальнымі абавязкамі, і залежыць у канчатковым выніку ўзровень «конкурентоспособности в мире не только белорусской продукции, но и всей нашей страны в целом». Зразумела, без адпаведнага ўзроўню канкурантаздольнасці бессенсюна нават марыць пра тое, «чтобы качество жизни людей ни в чем не уступало качеству жизни самых передовых государств нашего мира».

Супраць такой якасці жыцця, спадзяюся, пярэчыць нікто не будзе. На шчасце, дзеля яго дасягнення нас чакае не толькі абноўленне аблічча Беларусі, але і «модернізация экономического уклада». Улічваючы, што я апелірую выключна «азбукавым» паняццямі, нагадаю, што пад эканамічным укладам разумеецца спосаб гаспадарання, у аснове

якога ляжыць пэўны тып уласнасці на сродкі вытворчасці.

У намеры нашага АП мадэрнізація нешта ў пытаннях уласнасці мне чамусьці не веврыцца. Тому адваюся выказаць згадку, што пад эканамічным укладам ён разумее тэхналагічны ўклад. Апошніх налічваецца аж шэсць штук. Перадавыя краіны жывуць сёння ў пятym (мікрапланінка, інфарматыка і г. д.) і імкнуща перайсці ў шосты (нанатэхналогія, штучны інтэлект, малекулярная біялогія).

Беларусь дастаткова ўпэўнена асвоіла чацвёрты ўклад, заснаваны на энергетыцы з выкарыстаннем нафты і газу, на вытворчасці трактароў і тавараў народнага спажывання. Пяць гадоў таму на трэцім Усебеларускім народным сходзе была здзеянена спроба замахнуцца на пяты ўклад: «Мы не можем сунуть под Минском оглоблю в землю — и оттуда польется фонтан нефти, как в Ираке или в Саудовской Аравии, не можем пробурить скважину в полтора, даже три километра — и хлестает газ... Только ум, творческая инициатива на основе науки дадут нам возможность выжить, как выживали и выживают, и неплохо сегодня живут многие государства».

Што мы маем сёння? Мы маем пагрозу незалежнасці з прычыны пераходу Расіі на пастаўку вуглевадароў па сусветных цэнах. «Беларускай эканамічнай мадэлі» такія цэны супрацьпакаць. Яна затрымалася ў чацвёртым укладзе. А гэта азначае, што абавязанне па развіцці розуму і творчай ініцыятывы, прынятае на трэцім Усебеларускім народным сходзе, АП не выканану.

У пошуку айчынных стратэгаў

Гістарычны досвед паказвае, што самыя паспяховыя трансфармацыі ажыццяўляліся прадстаўнікамі кіруочага класа, што своеасова ўсвядомілі туپіковасць маршруту, па якім яны ішлі. Урад — далёка не апошняя па

Не чалавек упрыгожвае месца ва ўладнай «вертыкалі», а месца упрыгожвае чалавека

статусе частка кіруочага класа. Ці варта шараговымі грамадзянамі песьціць надзею на мадэрнізацыйны патэнцыял урадаўцаў?

Асабістая я ні з кім з іх не знаёмы, таму звярнуся па дапамогу да «Советскай Беларуссіі»: «Ураду, падкressліў Л. Анфімаў (намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта), неабходна думаць стратэгічна. Бачыць даляглід, новае аблічча Беларусі як развітой еўрапейскай дзяржавы. Але эканамічны штаб... заняты тактычнымі пытаннямі: падтрымкай аднаго прадпрыемства, другога, трэцяга... Аднак няўжо можна называць меры «па падтрыманні на плаву» стратэгічнымі! Дзе ж цаласнае бачанне сучаснасці і будучыні?»

А сапраўды, дзе ж яно? Ва ўрадзе, як мы толькі што пераканаліся, яго няма. Што, даречы, здзіўляе, таму што, паводле артыкула 107 Канстытуцыі, урад «рас-

працоўвае асноўныя накірункі ўнутранай і знешняй палітыкі і прымае меры па іх рэалізацыі». Калі спадар Анфімаў мае рацюю (а сумнявацца ў яго кампетэнтнасці няма падстаў), дык беларуская ўнутраная і знешняя палітыка ажыццяўляецца людзьмі без цэласнага бачання не толькі будучыні, але і сучаснасці!

Аднак, магчыма, стратэгія засядаюць у самой Адміністрацыі прэзідэнта? Зноў адкрыем Канстытуцыю. Не, Канстытуцыя думаць стратэгічна чальцоў Адміністрацыі прэзідэнта не абавязвае. Яна іх наогул ні да чаго не абавязвае. У артыкуле 84, у якім пералічаныя функцыі прэзідэнта, сказана, што прэзідэнт «тутвае, скосоўвае і рэарганізуе Адміністрацыю». І гэта ўсё!

Не здзіўляйцца, з пункту гледжання «Азбукі паліталогіі», аўтарытарная палітычныя рэжымы няўтульна адчуваюць сябе ў прававым асяроддзі. Эта агульная заканамернасць. У якасці каментара прывяду выказванне польскага сацыялага Зыгмунта Баўмана: «Панаванне дасягаецца скасаваннем правілаў, якія абмажоўваюць уласную свабоду выбару, і ўстанаўлением максімальна магчымай колькасці правіл, якія прадпісваюць нормы паводзін

усім іншым. Чым шырэй поле для магія манеўру, тым большая мая ўлада». Спадзяюся, каментаваць гэтыя слова не патрэбна.

У пошуках балансу

У дакладзе на прафсаюзным з'ездзе прагучала слова «мабілізацыя» («профсоюзы могут и должны мобилизововать трудовые массы на прорыв»). Спыніся на ім больш падрабязна. Савецкае грамадства — класічны ўзор грамадства мабілізацыйнага тыпу. Абвясціўшы лозунг «Найперш думай пра Радзіму, а потым пра сябе», улада сутыкнулася з праблемай спалучэння дзяржайнага інтарэсу і інтарэсамі прыватных.

Што да асноўнай масы насељніцтва, то праблема гэта вырашалася за кошт камбінацый наўпроставага прымусу і дзяржайнай ідэалогіі. А вось для мабіліза-

ці эліты дадаткова спатрэбіўся пернік у выглядзе прывілеяў. Але, стымулюючы эліту прывілеямі, вярхоўная ўлада распальвала яе прыватныя інтарэсы. Так утварылася замкнёнае кола. Вырваша з яго савецкая ўлада не змагла, і ў выніку прыватныя інтарэсы мясцовых эліт разарвалі «краину пераможнага сацыялізму» на нацыянальныя ўзделы. Але праблема ад гэтага не зникла, яна папросту апусцілася з узроўню генеральнага сакратара на ўзровень новаспечаных прэзідэнтаў.

У падтрымкі балансу паміж інтарэсамі АП краін СНД і іх найбліжайшымі асяродкамі і варта шукаць асноўную крыніцу палітычнай стабільнасці. Атрымліваеца гэта далёка не заўсёды і не ва ўсіх. Але ў Беларусі пакуль атрымліваецца. Прывяду адпаведную цытату: «Никакой чиновничьеi, депутатской, президентской приватизации и семейной тоже не будет! Поэтому если кто-то рассчитывает на то, что вот-вот оно начнется, и мы, сидя у власти, что-то схватим поэкинее, дорогие мои, ничего подобного! Я реагирую на это, зная, что некоторые слухи уже плывут в чиновничих кабинетах. Забудьте!»

Пачатак чыноўніцкай прыватызацыі азначаў бы трансфармацыю ПУП «Беларусь» у ЗАТ. Не факт, што ўлада не змагла бы правесці ў кантроліруемых рэжыме, але нават і ў выпадку спрыяльнага зыходу кола бенефіцыянтаў абмежавалася б абыранымі чыноўнікамі. Тут варта нагадаць пра перавод савецкай эканомікі на гаспадарчы разлік, які можна разглядаць у якасці няисмелага руху ў накірунку прыватызацыі. Яе асноўным вынікам стала нарастанне сацыяльнай няроўнасці, таму што «чырвоная дырэкторы» хутка сцямілі: прадстаўленая гасраздлікамі свабода дазваляе прыватызаваць фінансы даручаных ім прадпрыемстваў.

Пачатак чыноўніцкай прыватызацыі азначаў бы трансфармацыю ПУП «Беларусь» у ЗАТ. Не факт, што ўлада не змагла бы правесці ў кантроліруемых рэжыме, але нават і ў выпадку спрыяльнага зыходу кола бенефіцыянтаў абмежавалася б абыранымі чыноўнікамі. Тут варта нагадаць пра перавод савецкай эканомікі на гаспадарчы разлік, які можна разглядаць у якасці няисмелага руху ў накірунку прыватызацыі. Яе асноўным вынікам стала нарастанне сацыяльнай няроўнасці, таму што «чырвоная дырэкторы» хутка сцямілі: прадстаўленая гасраздлікомі свабода дазваляе прыватызаваць фінансы даручаных ім прадпрыемстваў.

Асабістae — гэта нават не другаснаe

Спрабы «мобилизововать трудовыя массы на прорыв» не варта ўспрымаць сур'ёзна. На гэта ў АП папросту няма рэурсаў. Максімум, на што ён можа разлічваць, — мабілізація ўладнай ідэалогіі. Але ўладнай «вертыкаль».

Уласна кажучы, «вертыкаль» стрымліваеца ад падзення выключна за кошт яго мабілізацыйных выслілкаў. Але, мабілізуячы «вертыкаль» на выкананне абавязкаў, узятых на трэцім Усебеларускім народным сходзе, АП вымушаны адначасова займацца яе палітычнай дэмабілізацыяй. Інакш статус АП апыненца пад пагрозай.

У якасці прыкладу палітычнай дэмабілізацыі прывяду выключнае вызванне на адрас прэм'ер-міністра: «Я политик, я должен думать о людях, а вы должны думать об экономике и финансах. У вас людей нет».

Гэта ж тэма не засталася ўбаку і падчас нядынгата выступу перад студэнтамі Акадэміі кіравання. АП растлумачыў будучым чыноўнікам, што менавіта «службенне» з'яўляеца ключавым словам у паняцці дзяржайной службы. Дзяржайны чыноўнік, службовец — «это особыій чалавек, который должен понимать, что он в какой-то степени принесен в жертву, и его личное — это даже не второстепенный, а третъестепенный вопрос». Лепшай іллюстрацыі паняцця «беззаветное служение», мабыць, і не знайсці (падрабязней пра «беззаветное служение» гл. «Кастрыраваная сацыялагія»).

Нагадаю, запавет — гэта контракт, які прадугледжвае ўзаемныя права і абавязкі бакоў, што дамаўляюцца. У гэтym сэнсе беларусская кантрактная сістэма асиметрычная: у тых, хто зверху, — права, у тых, хто знізу — абавязкі, а прыватнае ў падпрарадкаваных — «это даже не второстепенный, а третъестепенный вопрос». І так ад асновы ўладнай «вертыкалі» да яе вяршыні. Адзіна выключэнне — сам АП.

Узровень кадраў, падабраных па прынцыпе «беззаветного служения», бачны на прыкладзе эксперта У. Навумава. На просьбу даць інтэрв'ю пасля адстаўкі ён адказаў літаральна наступнае: «Вялікага сэнсу ў інтэрв'ю не бачу — бо я ўжо ніхто». Гэта значыць, не чалавек упрыгожвае месца ва ўладнай «вертыкалі», а месца упрыгожвае чалавека. Самі ж па сабе чальцы «вертыкалі» ў лепшым выпадку «ніхто». Якія ж пасля гэтага шанцы Беларусі перайсці з чацвёртага тэхналагічнага ўкладу ў пяты?

АНАЛІЗ

БЕЛАРУСКА-РАСІЙСКІЯ АДНОСІНЫ МІНУЛІ КРОПКУ НЕЗВАРОТУ

Беларусь блізкая да палітычнага пералому. З гэтымі выбарамі, ці, дакладней, постыбарчым перыядам звязваюць спадзянні на перамены ў кірауніцтве краіны. Як ніколі многа размоў пра тое, што Расія гатовая не толькі падтрымаць змену палітычных эліт у Беларусі, але і надаць гэтым працэсам паскарэнне. Варыяnty развіцця падзеі у кантэксле міжнародных адносін абмяркоўваюць рэдактар «НЧ» Аляксей Кароль, журналіст Вольга Хвойні аглядальнік Раман Якаўлеўскі.

Раман Якаўлеўскі

— Тон Аляксандра Лукашэнкі ўдыялагу зусходняй суседкай кардынальна змяніўся ў прымірэнчы бок. Ці не значыць гэта, што ёсьць дамова наконт прызнання Расіі беларускіх выбараў?

— Немагчымы ўжо гандаль па прынцыпу дай за дай. Москва стымулюе апазыцыйныя настроі ў наменклатуры, дыў сама краіна цяжарна пераменамі. Я не адмаялю варыяントу пайсці па новым, больш дэмакратычным шляху, як і варыяントу съеху ў поўную ізаляцыю. Гіпатэтычны палітык, які прыйдзе на змену Лукашэнку, будзе вымушаны разрульваць тыя проблемы, што накапіліся за гэты час. У тым ліку і з заходнімі краінамі. І чым больш мы патанаем у гэтай багне, тым больш зваліща на галаву наступніку. Але з іншымі кандыдатамі магчыма змянчэнне, панікэнне ціску. Паглядзішь, як змянілася палітыка Расіі ў адносінах да Украіны пасля змены ўлады. Аляксандэр Лукашэнка ўсё больш уцягвае краіну ў гэту яму пазыкаў. Але, калі не памылося, Польшчы Еўрасаюз спісаў пяць мільярдаў долараў пазыкаў. І сёння Польшча ці не адзіная краіна ў Еўропе, якая з крызісу выйшла з плюсам. Прычыны ў тым ліку і ў рэфармаванай эканоміцы. Нават Латвія выкараскалася. Былі датацыі Еўрасаюза, але гэта ЕС, а не іранская, венесуэльская крэдыты, пра сутнасць якіх мы нічога не ведаем.

— Аляксандэр Лукашэнка можа быць абраны ў снегі на чаргове старшинаства ў Арганізацыі дамовы аўкалектыўнай бяспечы. Ён жа гаварыў, што гэта арганізацыя мусіць трывалаца інтарэсаў дзеівых рэжымаў у крытычных сітуацыях. Калі пасля выбараў будуть пратестныя настроі, ці можна чакаць уводу войскаў АДКБ у Беларусь?

— На апошнім нефармальнym саміце АДКБ зноў падымаўся тэмамагчылага ўмяшання ва ўнутрыпалітычныя падзеі. Гэта дазваляеца, калі ёсьць зневінна пагроза дзеіснаму палітычнаму рэжыму. У Кыргызстане такой пагрозы не знайшлі. Цяпер пла-ніненца пашырыў функцыі АДКБ да паліцыйскіх. Калі ў Беларусь прыезджаў генеральны сакратар АДКБ, Лукашэнка з'ехаў у Брэсцкую вобласць з працоўным візітам. Але, калі з'явіўся Бардзюха, Аляксандэр Рыгоравіч з ім сустрэўся, і абмяркоўваліся пытанні наступнага саміту ў Маскве. Пасля гэтай сустрэчы была прызначана дата выбараў, думаю, гэта ўзаемазвязана. Я не вельмі ўяўляю, як беларускі лідар будзе сядзець за адным столом з фактычна непрызнанай ім Розай Атунбаевай. І тым больш не разумею, як ён будзе каардынаваць працу іншых прэзідэнтаў, у тым ліку Дзмітрыя Мядзведзева. АДКБ дзейнічае ў трох вымірэннях — армянскім, беларускім і цэнтральна-азіяцкім. Што беларусам рабіць у Цэнтральнай Азіі ці казахскаму специназу ў Беларусі? У АДКБ у гэтых трох вымірэннях пануе Расія. А арганізацыя больш ёсьць інструментам для куплі-продажу зброі па льготных коштах.

— **Расія і Захад: пазіцыі ў адносінах да Беларусі сышліся. Расія зацікаўленая ў змене, Захад — у дэмакратызацыі. Гэта ўпершыню, калі па абодва бакі хачеці бачыць перамену ўлады ў Беларусі.**

— Захад і Расію аб'ювае не столькі Беларусь, колькі кітайская пагроза. І калі Лукашэнка гаворыць, што Беларусь гатовая стаць кітайскім плацдармам у Еўропе, гэта значна больш эфектыўна перасцерагае бруsel'скіх камісараў, чым гіпатэтычны дэмакратыя, празрыстыя выбары. А тут яшчэ і рэальная палітыка — як бы гандлюваць без непрыемнасці. На жаль, такая пазіцыя ёсьць у Захаду. Калі мы чуме пра 15 мільярдаў долараў кітайскіх звязаных крэдытаў, то трэба памятаць, што гэта стварае рэальную пагрозу наплыву кітайцаў. Я не расіст, але насамрэч ёсьць небяспека з'яўлення меншасці, што стане ўплывовай, — гэта кітайцы, якія не інтэгруюцца ў чужую культуру. Тым больш, мы маєм вялікія проблемы з тытульнай нацыяй.

— **Колькі можа аўтарытарны палітык супраціўляцца зневінніму ціску?**

— Лукашэнка — нерэфармумы персанаж, і ён будзе супраціўляцца да апошніх хвілін. Румынскі варыянт не пажаданы, але я б яго не выключав. У

Румыніі ўсё адбылося імгненна, ніхто дагэтуль не ведае, якія снайперы сядзелі там на дахах і як выкарыстоўваліся шахцёры. Нагадаю, што Чаўшэскі паспяхова праводзіў палітыку нацыянальнага эгаізму. Быў аўтарытарызм, крэдыты, нафта. Вельмі падобна на паводзіны Лукашэнкі цяпер. Ён будзе да канца, нейкага варыянту свободных выбараў не будзе, не чакае нас мірапробівая перадача ўлады ад дыктатара выбарнаму органу.

— **Аўтарытарны рэжысм абавіраеца на зневіні і ўнутраны рэсурс. Беларусь губляе зневіні. Застаеца толькі сацыяльны — цярпенне людзей. Калі ўзнікае пагроза ўладзе, рэалізецца сацыяльны контракт.**

— Масы ніколі не былі творчымі гісторыі. Таму іх можна паступова даводзіць да ўзору галечы. У Паўночнай Карэі налічваеца калія мільёна чыноўнікаў, якія зацікаўленыя ў рэжыме. Падобны клас патрыцыяў сферміраваўся і ў нас. Калі кажуць, што нашым чыноўнікам хочацца на Захад, то ўзнікае пытанне: навошта ім гэта? Іх задавальняе дзеясная сістэма, правілы гульні зразумелыя. Хаця яны і жорсткія: як толькі нешта не так, адразу выцягаеца кампрамат. І мы не ведаєм сапраўдны маштаб гэтых разборак. Для мяне вялікая загадка, чаму столькі ўплывовых чыноўнікаў атрымалі дазвол збегчы ў Маскву. Звярніце ўвагу, якія пасады яны там займаюць:

былы шэф КДБ Уладзімір Мацкевіч — дарадца генеральнага дырэктара буйнейшай расійскай кампаніі «Совкомфлот», былы шэф КДБ Леанід Ерын — дарадца кірауніка Расійскіх чыгунак, якія ачольвае генерал ФСБ Якаўлеў.

Экс-міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір Навумаваў цяпер працуе дарадцам кірауніка дзяржкарпараціі «Ростехнологіі», якую ўзначальвае генерал ФСБ Чэмезаў. У Расіі піцерская брыгада генералаў-чэкістаў пас-

Вялікая загадка, чаму столькі ўплывовых чыноўнікаў атрымалі дазвол збегчы ў Маскву. Звярніце ўвагу, якія пасады яны там займаюць

ля Ельцына здзейніла пераразмеркаванне і трывалае эканоміку. Былы кіраунік Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі Урал Латыпаў жыве і працуе ў Маскве. У старожытным Рыме, каб валадарыць, трэба было валодаць дарогамі. Цяпер трэба валодаць інфармацыяй. Гэтых людзей адпусцілі ў Расію, і цяжка нават уяўіць, што яны ведаюць.

— **Лукашэнка не мог іх не адпусціць. Не тыя часы і не тая магутнасць...**

— Умяненяма на гэта адназначнага адказу. Я чакаю з'яўлення Уладзіміра Мацкевіча. Ведаю, што ён двойчы спрабаваў праўніцтва на прыём да кірауніцтва Расіі, але не пусцілі. У Расіі ідзе сістэмны падыход да беларускага пытання, і кропка незвароту пройдзеная. У Расіі хутка будуць выбары, я не выключаю, што могуць быць агульныя кампраматныя звесткі аб бізнес-інтарэсах апальнага Лукава і Лукашэнкі. Дапускаю, што можа ўсплыць нешта пра сувязі з Барысам Беразоўскім. Бясконца спектакль «Беларусь — Расія» не можа цягнушца.

— **Гавораць пра варыянт пе-раемніка, унутранага, пасту-павага аблежжавання Аляксандра Лукашэнкі ва ўладзе і перадачы яе.**

— Гэта абстрактныя канструкцыі, і ствараць іх мае права любы мазгавед. Што тычыцца старэшага сына, Віктара Лукашэнкі, то, мяркую, гэта калектыўны псеўданім. Рэальна ён уладай, упłyvam, аўтарытэтам не карыстаецца. Гэта выгоднае нейкай групе асобаў уласцівое жорсткай лініі і легенды пра пераемніка. Нас пагружаюць у гэтыя разважанні, малодшага ўзгадваюць, але Аляксандра

Лукашэнку гэта толькі забаўляе. Думаю, што кіраунік Беларусі ў рэжыме ручнога кіравання кантролюе дзейнасць сілавікоў. Гэты размовы пра пераемніка, пра рост упłyvu памочніка па нацыянальной бяспечы ў мяне выклікаюць асацыяцыі з казачным персанажам Карабасам Барабасам, калі астатнія ўсяго толькі персанажы лялечнага тэатра. Бойкі паміж сілавікамі ёсьць заўсёды, тым больш ва ўмовах аўтарытарнага рэжыму, пры адсутнасці парламенцкага, грамадзянскага кантролю. Лукашэнка ўсяго толькі адных падымае, іншых прыторможвае, а спецыфіка падобных рэжыму, у тым, што сілавыя структуры пасаду і сегменты эканомікі.

— **Якіх наступстваў у адносінах з Расіяй можа чакаць наша дзяржава пасля змены ўлады? Ці не пагражасе нам новы варыянт Паўночна-Заходняга краю?**

— Будзе пераходны перыяд да свободных выбараў. Так, можа з'явіцца больш прадказальны кіраунік. Я веру ў светлу будучыню Беларусі, але хацелася б, каб гэта адбылося пры нашым жыцці. Расія наўрад ці пойдзе на варыянт калоніі, тым больш, ёсьць новае пакаленне беларусаў, што не ўспрымуць такога павароту. У цяперашніх умовах малаверагодны варыянт таго, што Беларусь перастане быць суб'ектам міжнароднага права. Страхі нацыянал-дэмакрату ў большасці надуманыя. Хутка ў Беларусі будзе новы польскі пасол, які не з'яўляецца прафесійным дыпламатам. А адносіны Захаду да нашых унутраных, зневінні падзеяў можна залежаць ад таго, пад якім ракурсам падаецца інфармацыя.

ГРАМАДСТВА

6

► ВЫБАРЫ-2010

УМЕРАНА АКТЫЎНАЯ КАМПАНІЯ

Вольга ХВОІН

**Кампанія па выбарах
прэзідэнта Беларусі багатая
на патэнцыйных кандыдатаў.
Прэзідэнт, паэт, пенсіянер...
Санітаркі хіба што не
далічыліся. Нездарма ў
Цэнтрвыбаркаме казалі пра
«вясёлыя» выбары.**

Прэтэндаваць на атрыманне паведчання кандыдата ў прэзідэнты і адпаведны запіс у працоўную кнігу будуть 17 чалавек. У гэтым доўгім спісе ёсьць прадстаўнікі апазіцыі — усім вядомыя Рыгор Кастусёў, Альесь Міхалевіч, Віталь Рымашэўскі, Яраслаў Раманчук, Андрэй Саннікаў, Мікалай Статкевіч, Уладзімір Някляеў. А таксама яшчэ мала каму вядомыя кандыдат ад Беларускай партыі «Зялёныя» Юрый Глушакоў.

«Тактычна гэта інфармацыйная раскрутка партыі, развіццё яе структур, рэклама. Што тут дрэннага? Частка беларускага грамадства, якая палітызаваная, — гэта 1–2 працэнты, ну 5. Як пачнеца кампанія, то палітызаванымі будуть 20–30 працэнтаў. І яны будуть рабіць выбар на карысць таго ці іншага кандыдата. Думаю,

што для беларускага абывацеля прозвішча Глушакоў гэтак жа нічога не значыць, як Міхалевіч, Кастусёў. На этапе палітызацыі выбарцы будуть атрымліваць інфармацыю, і не выключаю, што Юрый Глушакоў стане больш авангарднай фігурай», — дзеўніца спадзевамі лідэр беларускіх зялёных Алег Новікаў.

Натуральная, выбары не атрымалі праваці без старшыні ЛДП Сяргея Гайдукевіча і дэйнага кіраўніка Беларусі Аляксандра Лукашэнкі.

Таксама ў кампанію ўвязаліся пенсіянер Пётр Барысаў, бесправоўны і былы сілавік Сяргей Іваноў, старшыня савета Асацыяцыі малога і сяродняга прадпрымальніцтва Віктар Цярэшчанка, індывідуальны прадпрымальнік з Віцебска Уладзімір Правальскі, начальнік сектара знешнеэкана-мічнай дзейнасці ААТ «Віцебскі плодаагародніны камбінат» Сяргей Рыжкоў, загадчык лабараторыі абсталивання ядзерных энергетычных установак АБ «яднанага інстытута энергетычных і ядзерных даследаванняў» «Сосны» Іван Кулікоў і дырэктар ТДА «Трыўіум», зорка мікрааўтона Курасоўшчына ў сталіцы Дзмітрый Ус.

Канешне, пасля збору подпісаў гэты спіс будзе падкарочаны — усё ж 100 тысяч галасоў у сваю

падтрымку сабраць не так проста, як дакументы ў ЦВК занесці. Хутчэй за ёсць, да реєстрацыі кандыдатам у прэзідэнты падыдуць цяперашні кіраўнік Беларусі, абавязковы чалавек Сяргей Гайдукевіч, парачка прадстаўнікі апазіцыі. Хаця кандыдаты ад апазіцыі, як па змове, заяўляюць, што намеры ў кожнага сур'ёзныя — перамога над Аляксандрам Лукашэнкам — і запэўняюць, што здымашца на карысць таго ці іншага кандыдата не плануюць.

Такі расклад спрыяльны акурат для першага і пакуль адзінага прэзідэнта незалежнай Беларусі — галасы выбарцаў размыюцца, а стабільны электарат Лукашэнкі застанецца з ім, бо кане на пераправе не мяняюць. А насамрэч

яркі і актыўны кандыдат можа ці не пераадолець парог реєстрацыі, ці паўтарыць шлях палітыкаў у месцы не надта далёкія. Апазіцыі часта закідаюць: «Няма ў вас ідэя яркіх, добрых. Няма за кім ісці». Але ці не ёсць так, што беларускаму грамадству гэтыя ідэі да лямпачкі. Пакуль смажаны певень не клоне... Чарка ёсць, шкварку не забралі, а новыя амбіцыі не саспелі.

У хуткім часе прэтэндэнты ў кандыдаты на пасаду прэзідэнта будуть рыхтаваць дэкларацыі аб даходах сваіх сямей. Цэнтрвыбаркам нават дазволіць реєстраваць кандыдатаў, якія пададуць дэкларацыі з памылкай даходу, што не перавышае 20 працэнтаў ад сярэднегадавога прыбытку кандыдата. Кветкі лібералізму. Больш того,

ЦВК нават у кампаніі збору подпісаў пойдзе на сустрач.

Збор подпісаў завершицца 29 кастрычніка. Кіраўніца ЦВК Лідзія Ярошына запэўніла, што для гэтага працэсу «стварающа максімальная зручныя ўмовы». Напрыклад, раней выканкамы забаранялі ставіць пікеты па зборы подпісаў у падземных пешаходных пераходах, то цяпер абмежаванне будзе скасавана «з улікам дажджлівага надвор’я». Але застаецца забарона на збор подпісаў каля будынкаў судоў, прокуратуры, вакзалаў, базараў, гандлёвых цэнтраў. Нельга будзе збіраць подпісы на адлегласці бліжэй як 200 метраў ад Адміністрацыі прэзідэнта і 50 метраў ад будынкаў, дзе размяшчаюцца іншыя органы ўлады.

«Паслявыбарная сітуацыя бывае рознай. Калі мы згадаем «аранжавую рэвалюцыю» ва Украіне, то там не было такіх яўных парушэнняў, каб можна было гаварыць пра фальсіфікацыю. Але народ выйшаў на плошчу — і праўялі трэці тур выбараў. Я нічога апрош таго, што напісаны ў законе, не скажу. Прычынай могуць быць парушэнні, якія ўплываюць на вынікі выбараў», — так выглядае варыянт выбарчага павароту ў інтэрпрэтацыі спадарыні Ярошынай.

без вялікіх грошай, заварушыліся журналісты, бо ім смяротна надакучыла эзопава мова, якой яны ўжо і самі не разумеюць, і таму прагнунуць здаровай, рэпартажнай і эпатажнай брутальнасці.

На такі паварот разлічвалі тых асобы з апазіцыйнага лагера, што год з лішнім таму выказвалі пажаданне перайсці да канструктыўнай супрацьпартыі з рэжымам. Але нікага памкнення да «управляемай демократіі» з боку Лукашэнкі не відаць. Ён, як той міліцыйант з «Асаблівасцей нацыянальнага паліявання», калі мае торбу з поўнымі пляшкі, то не кіне яе, хоць бы і мяждведь за ім гнаўся. А ў Лукашэнкі торба, як і раней, поўная. Таму рукі преч!

Ярошынскія «прагнозы» зводзяцца да парцыяльнага агучвання патрэбнай па сценару інфармацыі. Яна не прагназуе, а паведамляе то, што ведае і што лічыць неабходным паведаміць апазіцыйнеру як «ворага народа», але дазволіў ім раз'яджаць па гарадах і вёсках, карыстацца радыё, тэлебачаннем, «галоўнымі газетамі краіны», каб яны маглі дзанесці да публікі свае туманныя думкі. Тут бы самі па сабе, нават

ват прэзідэнт і прэм’ер-міністр не павінны атрымліваць вялікое гравюроване ўтрыманне. Цяжка сказаць, колькі — 5, 10 ці 15 мільёнаў рублёў, але не шмат. Не шмат нават у парыўненні з амерыканскай прыбіральшчыцай. Але ж тая жыве ў Амерыцы, а нашы — у Драздах. У нашых грошай небагата, але яны ж на ўсім гатовым. Ды яшчэ маюць доступ да рэсурсаў, якія нават сасніца не могуць амерыканскай прыбіральшчыцы, бо насељнікам Драздоў у гэтай краіне належыць усё.

Ці трэба казаць, што блізу кожнай адміністрацыйнай адзінкі ёсць уласныя Дразды. Бывае, што яны нават выразна не лакалізаваныя на мясцовасці, але літаральна кожны тутэйшы дакладна ведае, дзе знаходзіцца мяжа, якую яму нельга пераступаць ні ў якім выпадку. Бояны ў Драздах не патрэбныя, няма ім там чаго рабіць. Яны павінны жыць, дзе жывуць, бо ні ў якім іншым месцы жыць не могуць.

Але і «драздоўцы» па-за межамі сваіх анклаваў таксама нікому не патрэбныя. Яны тут губляюць усе свае жыццёвялісці. Як моркаўка, вырваная з градкі.

Магчыма, нават, што ні «драздоўцы», ні «тутэйшыя» такім становішчам не зусім задаволеныя — татальнай залежнасці ад месца пасадкі не спрыяе развіццю асобы. «Тутэйшыя» разумеюць, што трапіць у Дразды цяжкай, чым у царства нябеснае, а «драздоўцы» ведаюць: калі што, назад дарогі не будзе...

Прынамсі таму Лукашэнка распечатую супраць яго рускім інфармацыйную вайну слушаюць «бязглаздай». Таму што яны ж яго ў «дразды» і пасадзілі...

Бо вядома: не чалавек у нас упрыгожвае месца, а месца чалавека. У Расіі гэта так і называецца — «месніцтва».

► РАЗВАЖАННІ

УСЕБЕЛАРУСКІЯ ДРАЗДЫ

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

**Сёння ніхто не называе
Беларусь дэмакратычнай
краінай. Хіба што
афіцыйныя ідэолагі, якія
лічаць Усебеларускі сход
самым яскравым вынікам
глыбокай дэмакратызацыі
грамадства. У савецкія часы
гэта называлася «подлинным
народовластием».**

Значыць, усё астатнія, у лепшым выпадку, — лухта. Можна было б не звяртаць нават увагі, але Усебеларускі сход здолыны даць вельмі своеасабліве этычнае апраўданне «подлиннага народовластия» — паўнавартасную

Лужок перад рэзідэнцыяй у «Драздах»

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV ПАНЯДЗЕЛАК

4 КАСТРЫЧНІКА, 14:00

- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.20 Навіны.**
- 06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніца, Беларусь!».**
- 07.05, 08.10 Зона X.**
- 07.30, 08.25, 11.55 Дзялівое жыццё.**
- 08.30 Дзённік Міжнароднага дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2010».**
- 09.10 «У цэнтры ўгагі».**
- 10.30 «Культурныя людзі».**
- 11.00 Дээтктыўныя серыял «Апошні кардон» (Расія). Заключная серыя.**
- 12.10 Сямейная музычная камедыя «Элвін і бурундукі» (ЗША).**
- 13.45 «OFF STAGE LIFE».**
- 14.05 Жаноче ток-шоў «Жыццё як жыццё».**
- 15.20, 19.15 Навіны рэгіёна.**
- 15.40 Відэафільм АТН «Капітальнае партнёрства».**
- 16.10 Меладраматычны серыял «Даярак з Хацапетаўкі. Выклік лёсус» (Расія).**
- 17.05 Серыял «Спальныя раён» (Расія).**
- 17.45 Прэм'ера. Меладраматычны серыял «Маруся» (Украіна). 1-я серыя.**
- 18.50, 01.20 «Зона X». Крымінальная хроніка.**
- 19.25 «КЕНО».**
- 19.30 «Арэна». Праграма аб спорце.**
- 19.55 Серыял «Ганнічка» (Расія).**
- 21.00 Панарама.**
- 21.55 Актуальнае інтэрв'ю.**
- 22.10 Серыял «Апостал» (Расія).**
- 23.35 Драма «Адшукваецца герой» (ЗША).**
- 01.25 Дзень спорту.**

- 13.00 Нашы навіны.**
- 13.05 Навіны спорту.**
- 13.10 «Кантрольны закуп».**
- 13.45 «Модны прысуд».**
- 14.50 «Зразумець. Прабачыць».**
- 15.25 «Хачу ведаць».**
- 16.00 Нашы навіны.**
- 16.10 Навіны спорту.**
- 16.15 «Дзікі маладнік».**
- 16.45 АНТ прадстаўляе: «Бітва тытанau».**
- 18.00 Нашы навіны.**
- 18.15 Навіны спорту.**
- 18.20 «Зваротны адлік».**
- 19.00 Чакай мянэ.**
- 20.00 Час.**
- 20.30 Нашы навіны.**
- 21.00 Навіны спорту.**
- 21.05 АНТ прадстаўляе: Ток-шоў «Выбар».**
- 21.10 Прэм'ера. «Галасы».**
- 23.15 Нашы навіны.**
- 23.30 Навіны спорту.**
- 00.35 «Цвердая пасадка».**
- 01.25 Нашы навіны.**
- 01.40 Навіны спорту.**

- 18.30 «Мачаха». Серыял.**
- 20.00 «Сталічны падрабязнасці».**
- 20.10 «СТБ-спорт».**
- 20.15 «Добры вечар, маляня».**
- 20.25 Фільм «Заселеная выспа».**
- 22.55 «Сталічны футбол».**
- 23.25 Фільм «Вяртанне ў Брайдсхед».**
- Вялікабрытанія - Італія - Марока, 2008 г.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гардзіны».**
- 06.10 «Міншчына».**
- 06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».**
- 07.40 «СТБ-спорт».**
- 08.30 «Тыдзень».**
- 09.35 «Вялікі сняданак».**
- 10.05 «Пляц гісторый».**
- 10.40 «Багатая і хаханая».**
- 11.40 «Званая вячэр».**
- 12.35 «Я-вандроўца».**
- 13.00 «Ля параднага пад'езду».**
- 13.50 «Зорныя рынкі».**
- 15.00 Канцэрт М. Задорнова.**
- 16.00 СТБ прадстаўляе: «КультУРА!».**
- 16.50 «Рэпарчэрская гісторыя».**
- 17.10 «Наша справа».**
- 17.20 «Міншчына».**
- 17.30 «Званая вячэр».**

- 06.00, 09.00 Нашы навіны.**
- 06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».**
- 09.05 Контуры.**
- 10.10 «Жыць здорава!».**
- 11.00 Нашы навіны.**
- 11.05 Навіны спорту.**
- 11.10 «Шалёны анёл».**
- 12.20 «Дээтктыўы».**

- 12.20 «Дээтктыўы».**
- 13.00 Нашы навіны.**
- 13.05 Навіны спорту.**
- 13.10 «Кантрольны закуп».**
- 13.45 «Модны прысуд».**
- 14.50 «Зразумець. Прабачыць».**
- 15.25 «Хачу ведаць».**
- 16.00 Нашы навіны.**
- 16.10 Навіны спорту.**
- 16.15 «Заручальны пярсцёнак».**
- 17.05 «Слова жанчыне».**
- 18.00 Нашы навіны.**
- 18.15 Навіны спорту.**
- 18.20 «Шчаслівая разам».**
- 18.55 «Хай кажуць».**
- 20.00 Час.**
- 20.30 Нашы навіны.**
- 21.00 Навіны спорту.**
- 21.05 «Учёкі».**
- 22.15 «Звышчалавекі».**
- 23.15 Нашы навіны.**
- 23.30 Навіны спорту.**
- 23.35 «Несакртная матэрыялы».**
- 00.10 «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дыльтант». Шматсерыйны фільм.**
- 01.00 Нашы навіны.**
- 01.15 Навіны спорту.**

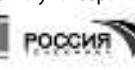

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гардзіны».**
- 06.10 «Міншчына».**
- 06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».**
- 07.40 «СТБ-спорт».**
- 08.30 Фільм «Заселеная выспа».**
- 10.40 «Багатая і хаханая».**
- 11.40 «Званая вячэр».**
- 12.35 «Мачаха».**
- 13.50 Прэм'ера. «Не хлусі мне!».**
- 14.40 «Студэнты 2».**
- 15.35 «Ваенная таямніца».**
- 16.50 «Сталічны футболь».**
- 17.20 «Міншчына».**
- 17.30 «Званая вячэр».**
- 18.30 «Мачаха».**
- 20.00 «Сталічны падрабязнасці».**
- 20.10 «СТБ-спорт».**
- 20.15 «Добры вечар, маляня».**

- 06.00, 09.00 Нашы навіны.**
- 06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».**
- 09.05 «Жыць здорава!».**
- 10.15 «Мая жонка мянэ прычараўала».**
- Шматсерыйны фільм.
- 11.00 Нашы навіны.**
- 11.05 Навіны спорту.**
- 11.10 «Шалёны анёл».**
- Шматсерыйны фільм.

- 07.00 «Раніца Расіі».**
- 09.20 «Ефрасіння».**
- 10.10 «Уладар свету. Нікола Цесла».**
- Дакументальны фільм.
- 11.30 «Нічога асабістага».**
- 11.45 Тэлесерыйял «Дворык».**
- 12.20 Тэлесерыйял «Земскі доктар».**
- Расія.

- 12.20 «Кулагін і партнёры».**
- 12.50 Тэлесерыйял «Дворык».**
- 13.25 «Гарадок».**
- 13.50 Навіны - Беларусь.**
- 14.35 «Аб самым галоўным».**
- 15.30 Прэм'ера. «Сапраўдана жыццё».**
- 16.20 «Пакой смеху».**
- 16.50 Навіны - Беларусь.**
- 17.30 «Кулагін і партнёры».**
- 18.05 Тэлесерыйял «Чорная багіня».**
- 18.50 Навіны - Беларусь.**
- 19.30 Прэм'ера. «Ефрасіння».**
- 20.30 Тэлесерыйял «Земскі доктар».**
- 22.20 «Нічога асабістага».**
- 23.25 Тэлесерыйял «Лёсу загадкавае заўтра».**
- 00.30 Навіны - Беларусь.**
- 00.40 Тэлесерыйял «Восеніескі дээтктыў».**

- 05.55 Інфармацыйны канал «НТБ раніцай».**
- 08.35 «Праграма Максімум».**
- 09.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».**
- 10.00, 13.00, 16.00 Сёня».**
- 10.30 «Кулінарны пайдынак».**
- 11.25 «Чыстасардэчнае прызнанне».**
- 12.10 «Да суду».**
- 13.30 Серыял «Спадары прысяжныя».**
- 15.10 «Цуд-людзі».**
- 15.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».**
- 16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара».**
- 18.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».**
- 19.00 Сёня».**
- 19.35 Серыял «Вуліцы пабітых ліхтароў».**
- 21.40 Серыял «Глушэц. Вяртанне».**
- 23.30 Сёня».**
- 23.55 «Сумленны панядзелак».**
- 00.45 «Школа зласлоў».**

- 09.30 Супербайк. Чэмпіянат свету. Маны-Кур (Францыя). Заезд 2.**
- 10.00 Тэніс. Турнір WTA (Кітай). Дзень 1.**
- 16.15, 01.45 Веласпорт. Чэмпіянат свету (шашэнія гонкі). Мужчыны. Мельбурн (Аўстралія).**
- 17.45 Скачки на лыжах з трампліна. Летні**

Гран-пры. HS 140. Клігенталь (Германія).

19.00 Футбол. Еўрагалы. Часопіс.

19.45 Футбол. Клуб чэмпіёнаў. Часопіс.

21.15 Супербайк. Чэмпіянат свету. Маны-Кур (Францыя). Заезд 2.

21.50 Вось дык так!!!

22.00 Пра рэстлінг. Агляд WWE.

22.30 Пра рэстлінг. Vintage Collection. ЗША.

23.30 Футбол. Еўрагалы. Часопіс.

00.15 Футбол. Клуб чэмпіёнаў. Часопіс.

БЕЛСАТ

BELSAT

07.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».

07.30 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Барбара Радзівіл і Жыгімонт Аўгуст».

07.45 Прес-экспрэс (агляд медыяў).

08.00 Прапавет.

08.25 Кулінарны падарожнік Робэрта Макловіча: «Алімпійскі смак».

08.50 Прыватная калекцыя.

09.10 Мойнік (лінгвістычнае праграма).

09.25 Басанож на свеце: «Штодзённае жыццё ў Амазоніі».

09.50 Документальная гадзініна: «13 гадоў, 13 хвілін...», дак. фільм, 2006 г., Польшча.

10.40 «Малая Масква», тэлесерыйя.

11.25 Фільматэка майстроў: «Дзённік свавольнага дзіцяці», пісіхалагічнае драма, 1988 г., Францыя.

17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).

17.05 «Тры шалёныя нулі», тэлесерыйя.

17.35 «Малая Масква», тэлесерыйя.

18.20 Госць «Белсату».

18.40 «Дзеці вялікага возера», дак. фільм, 2008 г., Расія.

19.10 Прес-экспрэс (агляд медыяў).

19.25 Калыханка для самых маленьких.

19.35 Еўропа сёня.

20.00 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «3 выцягнутымі рукамі», дак. фільм, 2006 г., Польшча: ч. 2.

21.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).

21.05 «Тры шалёныя нулі», тэлесерыйя.

21.45 Рэмарка (культурніцкая праграма).

21.45 Фільматэка майстроў: «Дзённік свавольнага дзіцяці», пісіхалагічнае драма, 1988 г., Францыя.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

6 КАСТРЫЧНІКА, СЕРАДА

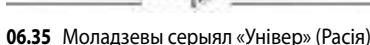
- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.10** Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь!».
07.05, 08.10 Зона X.
07.30, 11.50 Дзелавое жыццё.
08.35 Сфера інтэрсаў.
09.10 Серыял «Ганнанка» (Расія).
10.10 Серыял «Спальны раён» (Расія).
10.45 Серыял «Маруся». 2-я серыя.
11.40 Актуальнае інтэрв'ю.
12.10 Крымінальная меладрама «Туды, дзе жыве шчасце» (Расія).
14.05 Здароўе.
14.30 Альманах вандраванняй.
15.20, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 Дзённік Міжнароднага дзіцячага конкурсу песні «Ёўрабачанне-2010».
16.10 Дак. серыял «Гараджане» (Мінск).
16.35 «Праверка чутак». Інфармацыйна-аналітычная перадача.
17.10 Серыял «Спальны раён» (Расія).
17.45 Серыял «Маруся». 3-я серыя.
18.50, 01.15 «Зона X». Крымінальная хроніка.
19.25 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.
19.30 «КЕНО».
19.35 Замельнае пытаннне.
20.00 Серыял «Ганнанка» (Расія).
21.00 Панарама.
21.55 Актуальнае інтэрв'ю.
22.10 Камедыны серыял «Адчайныя хатнія гаспадні-5» (ЗША). 1-я серыя.
23.25 Прэм'ера. Камедыянальная меладрама «Прыгажунчык-2» (Германія).
01.40 Дзень спорту.

- 13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».
14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Гараж».
22.15 Асяродзе пасялення.
23.15 Нашы навіны.
23.30 Навіны спорту.
23.35 «Іван Дыхавічны. Удых-выдых».
00.35 «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант». Шматсерыны фільм.
01.25 Нашы навіны.
01.40 Навіны спорту.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30** «24 гадзіны».
06.10 «Мінічына».

- 06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Жорсткі бізнес». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Ліць гісторыя».
10.40 «Багатая і хаканая». Тэленавэла.
11.30 «Далёкая сваякі».
11.40 «Званая вячэра».
12.35 «Мачаха». Серыял.
13.50 Прэм'ера. «Не хлусі мне!».
14.40 «Студэнты 2». Серыял.
15.35 Фіналы турніру тэлевізійнай гульні «Брэйн рыng».
16.50 «Новыя падарожкы дылетанта».
17.20 «Мінічына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Мачаха». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

- 20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малаіня».
20.25 Прэм'ера! «Жорсткі бізнес». Серыял.
21.25 Прэм'ера! «Пяць хвілін».
21.30 «Мінск і мінчане».
21.55 «Дабро пажаліцца».
22.05 Прэм'ера! Фінальны турнір тэлевізійнай гульні «Брэйн рыng».
23.55 Прэм'ера! «Чаркізона. Аднаразовыя людзі». Серыял.

- 06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыны серыял «Інтэрны» (Расія).
08.35 Дэтэктыўная камедыя «Людзі Шпака».
09.40 Серыял «Каханне як хаканне» (Расія).
10.40 Меладрама «Канец бабінага лета».
12.15 «Спорт-кадр».
12.45 «Рэпарцёр «Беларускай часіны».
13.35 Медычныя таемніцы.
14.10 Серыял «Пакахай мяне зноў».
15.10 Пазакласная гадзіна.
15.25 Простыя практикаванні (Расія).
16.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
16.55 Дэтэктыўная камедыя «Людзі Шпака».
18.00 Серыял «Каханне як хаканне» (Расія).
19.05 Эксцэнтрычная камедыя «Спортлато-82» (СССР).
20.55 Калыханка.
21.10 Тэлебарометр.
21.15 Беларуская часіна.
22.20 Камедыны серыял «Інтэрны» (Расія).
23.30 Рэальны свет.
00.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

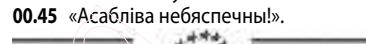

- 07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «Ніхто не жадаў забываць. Будраіці, Баніоніс і іншыя». Документальны фільм.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30 Тэлесерыял «Дворык».
12.00 Тэлесерыял «Лёсу загадкавае заўтра».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.20 Прэм'ера. «Сапраўднае жыццё».

- 16.10 «Формула хакання». Ток-шоў.
16.50 Навіны - Беларусь.
17.30 «Кулагін і партнёры».
18.05 Тэлесерыял «Чорная багіня». Расія.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.30 Прэм'ера. «Ефрасіння». Тэлесерыял.
20.30 Тэлесерыял «Лёсу загадкавае заўтра».
22.20 Навіны - Беларусь.
22.30 Тэлесерыял «Восенінскі дэтэктыў».
23.30 «Весткі.ru».
23.50 «Назад у маладосць». Дак. фільм.

- 05.55 Інфармацыйны канал «HTB раніцай».
08.40 «Вочная стаўка».
09.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.30 Сёння.
10.20 «Дачны аўказ».
11.20 «Развод па-руську».
12.10 «Да суду».
13.30 Вострасюжэнты серыял «Братва».
15.10 «Прафесія Рэпарцёр».
15.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара».
18.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.35 Прэм'ера. Крымінальны серыял «Вуліцы пабітых ліхтароў».
21.35 Серыял «Глушэц. Вяртанне».
23.55 «Вочная стаўка».
00.45 «Асабліва небяспечны!».

- 09.30 Футбол. Клуб чэмпіёнаў. Часопіс.
10.00 Тэніс. Турнір WTA (Кітай). Дзень 3.
16.15 Футбол. Клуб чэмпіёнаў. Часопіс.
17.45 Футбол. Адборачны турнір Эўра-2012. Бельгія-Германія.
18.30 Футбол. Адборачны турнір Эўра-2012. Эстонія-Італія.
19.30 «Еўрапорт за чыстую планету». Часопіс.
20.00 Футбол. Еўрагалы. Навіны.
20.20 Абранае па сёрадах.
20.25 Конны спорт. Канкур. Абранае. Партугалія.
20.55 Попа. Залаты кубак (Іспанія).
21.55 Навіны коннага спорту.
22.00 Гольф. Тур PGA. Турнір Viking Classic.
23.00 Гольф клуб. Навіны гольфа.

- 23.05 Ветразевы спорт. Кубак Rolex Swan. Італія.
23.35 Ветразевы спорт. Рэгата World Match. Санкт-Морыц (Швейцарыя).
00.05 Яхт клуб. Навіны ветразевага спорту.
00.15 Алімпійскі часопіс.
00.45 Футбол. Адборачны турнір Эўра-2012. Бельгія-Германія.
01.30 Футбол. Адборачны турнір Эўра-2012. Эстонія-Італія.

- 07.00 Аб'ектыў.
07.20 Праект «будучыня».
07.50 Сальда (эканамічная праграма).
08.05 Тыдзень з радыё «Свабода».
08.35 Без ратушы: «Фядора, якай лечыць», рэпартаж, 2010 г., Польшча.
08.55 ПраСвет.
09.20 Моўнік (лінгвістычная праграма).
09.35 Беларусы ў Польшчы.
09.50 Вагон.
09.55 «Бульбаны», мультсерыял: «Фанаты».
10.05 «Машына зменаў», тэлесерыял.
10.35 «Чаму дэмакраты?», цыкл рэпартажаў: «Абед з презідэнтам», Пакістан.
11.30 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Барбара Радзівіл і Жыгімонт Аўгуст».
11.40 «Доктар Марцін», серыял: 5 серыя.
12.25 «Кансультатыў» ў ружовым садзе», серыял: 5 серыя.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
17.05 «Машына зменаў», тэлесерыял.
17.35 «Доктар Марцін», серыял: 5 серыя.
18.20 Документальная гадзіна: «13 гадоў, 13 хвілін...», дак. фільм, 2006 г., Польшча.
19.10 Вагон.
19.35 Калыханка для самых маленёкіх.
19.45 На колах.
20.15 Басанож па свеце: «Аазіс свабоды».
20.40 Госць «Белсату».
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Еўрапейскі Звяз без сакрэтаў: «Як Грэцыя і Партугалія сталі вялікімі турыстычнымі краінамі».
21.40 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча: «Алімпійскі смак».
22.05 «Асцярожна, бандыты!», маст. фільм, 1986 г. Францыя.
23.50 Аб'ектыў.

7 КАСТРЫЧНІКА, ЧАЦВЕР

- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.10** Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь!».
07.05, 08.10 Зона X.
07.30, 08.30, 11.50 Дзелавое жыццё.
08.35 Замельнае пытаннне.
09.10 Серыял «Ганнанка» (Расія).
10.10 Серыял «Спальны раён» (Расія).
10.45 Серыял «Маруся». 3-я серыя.
11.40 Актуальнае інтэрв'ю.
12.10 Кінаапесец «Вячэрні звон» (Расія).
13.35 Дак. цыкл «У пошуках ісціны».
14.30 «Славянскі базар». Абранае.
15.20, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 «Зброя». Цыкл дак. фільмаў (беларус).
15.55 Дак. цыкл «Фартыфікацыя».
16.40 Хранікальна-дакументальны цыкл «Гараныя кропкі» (беларус).
17.10 Серыял «Спальны раён» (Расія).
17.45 Серыял «Маруся». 4-я серыя.
18.50, 01.15 «Зона X». Крымінальная хроніка.
19.25 «КЕНО».
19.30 Сфера інтэрсаў.
19.55 Серыял «Ганнанка». Закл. серыя.
21.00 Панарама.
21.55 Актуальнае інтэрв'ю.
22.10 Камедыны серыял «Адчайныя хатнія гаспадні-5» (ЗША). 2-я серыя.
23.25 Крымінальная меладрама «Шэлт памяранцовых аблокаў» (Расія).
01.20 Дзень спорту.

- 14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Банды».
22.10 АНТ прадстаўляе: Гандбол. Ліга чэмпіёнаў. «Дынама-Мінск» - «Чэхайўская мядзведзі».
23.50 Нашы навіны.
00.10 Навіны спорту.
00.15 «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант». Шматсерыны фільм.
01.05 Нашы навіны.
01.20 Навіны спорту.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30** «24 гадзіны».
06.10 «Мінічына».

- 06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Жорсткі бізнес». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Ліць гісторыя».
10.40 «Багатая і хаканая». Тэленавэла.
11.30 «Далёкая сваякі».
11.40 «Званая вячэра».
12.35 «Мачаха». Серыял.
13.50 Прэм'ера. «Не хлусі мне!».
14.40 «Студэнты 2». Серыял.
15.35 Фіналы турніру тэлевізійнай гульні «Брэйн рыng».
16.50 «Добры дзень, доктар!».
17.20 «Мінічына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Мачаха». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».

- 21.30 «Асабісты інтэрас».
22.05 «Аўтапанарама».
16.10 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.30 «Кулагін і партнёры».
18.05 Прэм'ера. Тэлесерыял «Чорная багіня». Расія.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.30 Прэм'ера. «Ефрасіння». Тэлесерыял.
20.30 Тэлесерыял «Лёсу загадкавае заўтра».
22.20 Навіны - Беларусь.
22.30 Тэлесерыял «Восенінскі дэтэктыў».
23.30 «Весткі.ru».
23.50 Прэм'ера. «Паядынак».

- 05.55 Інфармацыйны канал «HTB раніцай».
08.40 «Следства вялі...».

8 КАСТРЫЧНІКА, ПЯТНІЦА

1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.40 Навіны.

06.05 Дзень спорту.

06.10, 07.10, 08.15 «Добрый раніца», Беларусь».

07.05, 08.10 Зона X.

07.30, 11.50 Дзелавое жыццё.

08.35 Сфера інтэрсаў.

09.10 Серыял «Ганначка». Закл. серыя.

10.10 Серыял «Спальны раён» (Расія).

10.45 Серыял «Маруся». 4-я серыя.

11.40 Актуальнае інтар'ю.

12.10 Меладрама «Мужчына ў хаце».

13.45 «OFF STAGE LIFE».

14.05 «Школа доктара Камароўскага».

14.30 Кулінарнае шоў «Кухар дома» (ЗША).

15.20, 19.15 Навіны рэгіёна.

15.40 «Патрабуецца».

15.55 Прэм'ера. Дак. цыкл «Зброя будучыні» (Вялікабрытанія). 1-я серыя.

16.50 Жаночае ток-шоў «Жыццё як жыццё».

17.50 Серыял «Маруся». 5-я серыя.

19.25 «КЕНО».

19.30 «Зона X». Вынікі тыдня.

19.55 «Андрэй Міранаў. Звычайны цуд».

Дакументальны фільм (Расія).

21.00 Панарама.

21.55 Прэм'ера. Камедыя «Па той бок ложкі» (Францыя).

23.55 Дакументальны цыкл «Зброя будучыні» (Вялікабрытанія). 1-я серыя.

00.45 Дак. цыкл «У пошуках ісціны» (Украіна).

01.35 Дзень спорту.

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.

17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.

18.00 Нашы навіны.

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Чакай мяне». Беларусь.

18.55 «Хай кажуць».

20.00 Час.

20.30 Нашы навіны.

21.00 Навіны спорту.

21.05 Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Люксембург-Беларусь.

23.10 «Наша Беларуша».

23.45 Фільм «Казанава».

01.45 Нашы навіны.

02.00 Навіны спорту.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».

06.10 «Міншчына».

06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».

07.40 «СТБ-спорт».

08.30 «Корсткі бізнес». Серыял.

09.30 «Аўтапанарама».

10.00 «Пляц гісторый».

10.40 «Багатая і хаханая». Тэленавэла.

11.30 «Далёкая свята».

11.40 «Званая вячэр».

12.35 «Мачаха». Серыял.

13.50 Прэм'ера. «Не хлусі мне!».

14.40 «Студэнты 2». Серыял.

15.35 Фінальны турнір тэлевізійнай гульни «Брэйн рынг».

16.50 «Рэпарцёрская гісторыі».

17.20 «Мінічына».

17.30 «Званая вячэр».

18.30 Прэм'ера! Ток-шоў «Лёс».

20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

20.10 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, маляня».

20.35 Фільм «Высокія бландын у чорным чаравіку». Францыя, 1972 г.

22.55 «Гарачы лёд».

23.25 «Відзмво-невідзьмо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

00.10 Фільм «Правадец». ЗША, 2009 г.

01.40 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія). Заключная серыя.

07.00 ЛАДная раніца.

08.00 Тэлебарометр.

08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны» (Расія).

08.35 Дээтктыўная камедыя «Людзі Шпака» (Расія).

09.35 Серыял «Каханне як каханне» (Расія).

10.40 Лірэчнай камедыя «Самая абавяльная і прывабная» (СССР).

12.15 Час футбольу.

12.40 Кінастрыбы.

13.00 Прэм'ера. Дак.-пазнавальны фільм «Версальскі садоўнік» (Францыя).

13.55 Меладраматычны серыял «Пакахай міно зноў» (Мексіка).

14.55 Мультсерыял «Дракончык і яго сябры» (Канада).

15.20 Пазакласная гадзіна.

15.35 Дээтктыўны серыял «Налётчыкі» (Аўстралія).

16.25 Дээтктыўная камедыя «Людзі Шпака» (Расія).

17.30 Усё аб бяспечы.

18.00 Серыял «Каханне як каханне» (Расія).

19.05 Драма «Халоднае лета 53-га...» (СССР).

21.00 Калыханка.

21.15 «Рэпарцёр «Беларускай часіны».

22.05 Тэлебарометр.

22.10 «Бітва экстрасенсаў».

23.15 Моладзевы камедыйны серыял «Універ» (Расія).

23.50 «Пра мастацтва».

00.20 Дээтктыўны серыял «Налётчыкі» (Аўстралія).

07.00 «Раніца Расіі».

09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял. Расія, 2010 г.

10.10 «Мой срэбны шар».

11.00 Весткі.

11.30 Тэлесерыял «Дворык».

12.00 Тэлесерыял «Лёсу загадкавае затура».

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.

15.20 Прэм'ера. «Справаў жыццё».

16.10 Прэм'ера. «Формула кахання». Ток-шоў.

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.30 «Кулагін і партнёры».

07.00 «Раніца Расіі».

09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял. Расія, 2010 г.

10.10 «Мой срэбны шар».

11.00 Весткі.

11.30 Тэлесерыял «Дворык».

12.00 Тэлесерыял «Лёсу загадкавае затура».

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.

15.20 Прэм'ера. «Справаў жыццё».

16.10 Прэм'ера. «Формула кахання». Ток-шоў.

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.30 «Кулагін і партнёры».

07.00 «Адважны партнёры». Германія, 2008 г.

08.00 Фільм «Высокія бландын у чорным чаравіку». Францыя, 1972 г.

09.35 Прэм'ера! Ток-шоў «Давай паспрабуем?».

10.30 «Мінск і мінчане».

11.05 СТБ-прадстаўляе: «КультУРА!».

11.35 «Салдаты. Залатыя серыі».

13.15 «Новыя падарожнікі дыльтантанта».

13.50 Фільм «Я кроху па Маскве». СССР.

15.20 «Дарагая перадача».

22.30 «Пражэктартэрпрысьхілтан».

23.10 Фільм «Парыж».

07.00 «Адважны партнёры». Германія, 2008 г.

08.00 Фільм «Высокія бландын у чорным чаравіку». Францыя, 1972 г.

09.35 Прэм'ера! Ток-шоў «Давай паспрабуем?».

10.30 «Мінск і мінчане».

11.05 СТБ-прадстаўляе: «КультУРА!».

11.35 «Салдаты. Залатыя серыі».

13.15 «Новыя падарожнікі дыльтантанта».

13.50 Фільм «Я кроху па Маскве». СССР.

15.20 «Дарагая перадача».

22.30 «Пражэктартэрпрысьхілтан».

23.10 Фільм «Парыж».

07.00 АНТ прадстаўляе: «Суботнія раніцы».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Серыял «Мая выдатная няня».

09.45 «Здароўе».

10.30 «Смак».

11.10 «Разумніцы і разумнікі».

11.55 «Залатая калекцыя «беларусьфільма». «Чаго ж

10 КАСТРЫЧНІКА, НЯДЗЕЛЯ

08.05 Дзень спорту.
08.15 Пазнавальны серыял «Чалавек супраца дзікай прыроды» (ЗША - Вялікабрытанія).
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
09.10 «Арсенал».
09.40 «Альманах вандравання».
10.10 Культурныя людзі.
10.45 «Школа доктара Камароўскага».

11.20 Камедыя «Каханне і галубы» (СССР).
13.40 Дакументальны цыкл «Невядомая версія» (Украіна).

14.35 Зямельнае пытнанне.
15.15 Навіны рэгіёна.

15.35 Дзённік Міжнароднага дзіцячага конкурсу песні «Ёўрабачанне-2010».

16.00 Сямейная камедыя «Пажарны сабака» (ЗША - Канада).
18.05 Суперлато.

19.20 Дакументальная-біяграфічны цыкл «Мая праўда» (Украіна).

20.30 «Спартатло 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

20.50 «КЕНО».

21.00 «У цэнтры ўвагі».

22.25 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэасосопіс.

23.00 Прэм'ера. Драма «Дзяўчына ў парку» (ЗША).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

09.20 Камедыяны серыял «Мая выдатная няня», 2004 год.

09.55 «Шалапутныя нататкі».

10.15 Пакуль усе дома.

11.10 «Фазэнда».

11.50 «Ранішняя пошта».

12.25 «Шчасце ёсць!».

13.15 Тлеачасопіс «Звяз».

13.45 «Віктар Паўлаў. Лёс мяне захоўваць стаміўся».

14.45 Фільм «Самагоншчыкі».

15.10 АНТ прадстаўляе: «Брэйн-рынг».
16.00 Нашы навіны.
16.15 Навіны спорту.
16.20 АНТ прадстаўляе: «Давай ажэнімся».
17.30 АНТ прадстаўляе: «Бітва тытанаў».
18.45 Прэм'ера сезону. «Лёд і полымя».
20.00 Контуры.
21.05 АНТ прадстаўляе: шоў «Кухня».
21.40 Прэм'ера сезону. «Лёд і полымя».
Працяг.

23.30 «Што? Дзе? Калі?».

00.45 «Yesterday live».

06.30 «Столік-сам-накрыйся». Германія, 2008 г.

07.30 Фільм «З жыцця адпачываючых». СССР, 1980 г.

09.00 Прэм'ера! СТВ прадстаўляе: «Кажа і паказвае Мінск». Радыё Online.

09.30 «Аўтапанарама».

10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.50 «Вялікі сняданак».

11.30 «Салдаты. Залатыя серыі».

13.15 «Добры дзень, доктар!».

13.50 Фільм «Сем нявест яфрэйтара Збруева». СССР, 1970 г.

15.40 Ток-шоў «Лёс».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Асабісты інтэрас».

17.30 Канцэрт М.Задорнова.

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.

20.40 Фільм «Застансяя». ЗША, 2005 г.

22.35 «Професійны бокс».

23.35 Канцэрт «3G DANCE».

00.15 Фільм «Феерверк». Японія, 1997 г.

02.00 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

07.45 Дабравест.

08.10 Mір вашай хаце.

08.20 Кулінарная праграма «Смачна з Барысам Бурдой».

08.50 Нашы тэсты.

10.00 Медычныя таемніцы.
10.40 Школа рамонту.
11.50 Тэлебарометр.
11.55 Бухта капитанаў.
12.35 «Правы чалавека».
12.50 Гаспадар.
13.20 Кінаспробы.
13.35 Джэймс Бонд - Агент 007. Баявік (ЗША).
16.15 Камедыйны серыял «Дурнушка Бэці-2» (ЗША). Заключная серыя.
17.10 Дакументальны цыкл «Неверагодны гісторыкі хакання» (Украіна).
18.10 Драма «Час зямлянкі» (Расія).
19.55 Смешная часіна.
20.30 Тэлебарометр.
20.50 Джэймс Бонд - Агент 007. Баявік (Вялікабрытанія).
23.30 Кульгасвет.

07.00 «Звычайны канцэрт».
07.30 Фільм «Завеяя». 2010 г.
11.00 Весткі.
11.15 «Сам сабе рэжысёр».
12.10 Фільм «24-25» не вяртаецца».

14.00 Весткі.

14.20 «Смеханарама Яўгенія Петрасяна».

14.50 Прэм'ера. Усе зоркі «Новай хвалі» у Артэку.

17.15 Прэм'ера. «Аншлаг і Кампанія».

19.00 Весткі тыхня.

20.00 «Сумленны дэтэктыв».

20.30 «Адмысловы карэспандэнт».

21.00 Прэм'ера. Фільм «Зваротны шлях».

2010 г.

23.05 Фільм «Калі браке хакання». 2008 г.

00.45 Фільм «Жаўрук».

07.40 Мультфільм.

08.00 Сёння.

08.20 «Дзікі свет».

08.45 «Іх норавы».

09.20 «Ямо дома!».

10.00 Сёння.

10.20 «Першая перадача». Аўтамабільная праграма.
11.00 «Прапасявана ў СССР».
11.55 «Дачны адказ».
13.00 Сёння.
13.25 «Бітва за Поўнач».
14.20 «Суд прысяжных: Галоўная справа».
16.00 Сёння.
16.25 «Развод па-рускому. Школа рэкету».
17.25 «Лінія добраў дзень».
18.25 «Надзвычайнае здарэнне. Агляд за тыдзень».

19.00 Сёння. Выніковая праграма.
20.00 «Чыстасардечнае прызнанне».

20.50 «Цэнтральнае тэлебачанне».

22.05 Прэм'ера. «Марскія д'яблы. Лёсы».

23.55 «Асабліва небяспечны!».

00.35 «Нерэальнай палітыка».

09.30 «Ёўрапорт за чистую планету».

Часопіс.

09.35 Футбол. Адборачны турнір Эўрапа-2012.

10.30 Футбол. Адборачны турнір Эўрапа-2012.

11.15 Футбол. Адборачны турнір Эўрапа-2012.

12.00 Футбол. Адборачны турнір Эўрапа-2012.

13.00 Конны спорт. Сусветная коннія гульня. Канкур. Фінал. Кентукі (ЗША).

14.30 Тэніс. Турнір WTA. Пекін (Кітай). Фінал.

16.15 Веласпорт. Велагонка «Тур Парыжу».

Францыя.

17.05 Прэс-экспрес (агляд медыяў).

17.20 Рэмарка (культурніцкая праграма).

17.40 «Малая Масква», тэлесерыял.

18.30 Дакументальная гадзіна: «Я помні сам сабе...», дак. фільм, 2009 г., Украіна.

19.30 Калыханка для самых маленьких.

19.40 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма): «Бітва з татарамі пад Альшаніцай».

19.50 Мойнік (лінгвістичная праграма).

20.00 ПраСвет.

20.30 Басанож па свеце: «Ізразліты».

21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».

21.30 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча: «Смак алею да віна».

22.00 Фільматэка майстроў: «Інлэнд Імпаяр», маст. фільм, 2006 г., ЗША-Францыя-Польшча.

00.55 «Калыханка» ад Сашы і Сірохы (сатырычная праграма): «Княжна».

01.05 Тыдзень у «Аб'ектыве».

Для тых, хто прымае рашэнні!

www.novychas.org

БЕЛАПОЧТА

ЭЛЕКТРОННЫЙ ДЕНЕЖНЫЙ ПЕРЕВОД

ф. ПС 112

ВЫРУЧКА НАЛОЖЕННЫЙ ПЛАТЕЖ № _____ (вход, по карте отправки)

(сумма цифрами) _____ (сумма прописью) _____

ПОЛУЧАТЕЛЬ Г-та «Новы час», р/с 3012741108019 отд. №539 ОАО «Белинвестбанк», код 153100739, УНН 190790926

КУДА 220004, г. Минск, ул. Коллекторная, 11

почтовый код, адрес получателя, телефон)

ОТПРАВИТЕЛЬ _____ почтовый код, адрес отправителя, телефон)

АДРЕС _____

Доставка уведомление простое

заказное

электронное

(назначение платежа)

(письменное сообщение)

Отметки отделения почтовой связи места приема:

ВЫБАРЫ

КАИН І АВЕЛЬ

Эд і Дэвид Мілібэнд

Алег НОВІКАУ

У Вялікабрытаніі праішлі выбары старшыні Лейбарысцкай партыі, якім у выніку барацьбы з родным братам сенсацыйна стаў Эд Мілібэнд.

Вынік партыйнай канферэнцыі лейбарыстаў, якія абрали свайго лідэра, быў непрадказальны да самага апошняга моманту. Пасля першага і другога туру наперадзе быў Дэвід Мілібэнд, які, аднак, не сабраў патрэбнай большасці. Ягоным галоўным канкурентам аказаўся родны брат Эд. Усё павінен быў вырашыць трэці этап. І тут адбылася сенсацыя. Дзякуючы падтрымцы прафсаюзаў, з перавагай у 1,3 працэнта, перамогу святкаваў малодшы з Мілібэндаў.

Гонка за права стаць старшыней вядучай апазыцыйнай партыі пачалася 10 мая, праз тры дні пасля ўсёагульных парламенцкіх выбараў. На выхадзе зых вы-

бараў Аб'яднанае Каралеўства атрымала так званы «падвешаны парламент» — парламент без большасці. Ні лейбарысты, ні торы не маглі сфармаваць урад. Усё залежала ад трэцяй партыі — ліберал-дэмакратаў, якія аказаўся ўладальнікамі залатой акцыі. Жоўтыя (жоўты — партыйны колер лібералаў) вырашылі будаваць Кабінэт з кансерватарамі.

Такім чынам, левыя пасля 13 гадоў знаходжання на Даунінгстрыт, 10 адправіліся ў апазыцыю. Адначасова Гордан Браўн абвясціў пра свой схід у адстаўку з пасады кіраўніка партыі. Тому Нацыянальны выкананчы камітэт лейбарыстаў прызначыў на 25 верасня партыйную канферэнцыю, якая павінна была абраць новага старшыню.

Адпаведна статуту, для таго, каб які-небудзь партыец стаў кандыдатам на пасаду лідэра, яму трэба перш за ёсё заручыцца патрэбнай колькасцю подтісаў дэпутатаў фракцыі лейбарыстаў. Кандыдата на пасаду партыйнага боса павінна падтрымліваць 12,5 працэнта парламенцкай групы лейбарыстаў. Цяпер у Палаце

абшын 257 лейбарыстаў. Такім чынам, для выстаўлення сваёй кандыдатуры было патрэбна 33 подтісы.

Наступны этап — галасаванне. Галасуюць лейбарысты па цікавай схеме, падобнай на ту, па якой галасавалі ў царскіх дзяржаўных думах. Там быў гэтак званыя куры — карпарацыйныя варшыцкія архітэктараты, гарадскія абывацелі, сяляне і г.д. Нешта падобнае і ў лейбарыстаў. Існуюць трывоны групы: дэпутаты парламенту, сябрэы партыі і актыўнікі сяброўскіх арганізацый (прафсаюзы, жаночыя арганізацыі, інтэлектуальныя гурткі). Кожная з трох груп кантралюе трачнікі ад агульнай колькасці выбаршыцкай партыйнага старшыні.

Цяжка сказаць, нашто было выдумляць такі складаны межанізм. Магчыма, у тым ліку для таго, каб не дапусціць у кіраўніцтва якога-небудзь папуліста. Нагадаем, што ў брытанскай палітычнай культуре ёсць памяцьце «энтрызм», якое значыць пранікненне ў вялікую партыю сяброў маргіналінай секты з мэтай расколу структур партыі

або выкарыстання яе рэсурсаў. Найболыш на гэтай глебе адзначыліся трацкісты, якія двойчы ўмудрыліся ўвайсі ў шрагі лейбарыстаў і, разлажыўшы іх, забралі да сябе ўсю лейбарысцкую моладзь. Таму такая сістэма высоўвання кандыдата, магчыма, ёсць добрым сродкам адз'яўлення рознага кшталту авантурыстаў.

Аднак на гэты раз формула перастрахоўкі цалкам не спрацавала. Магчыма, папросту не магла спрацаваць. Ад кожнага кандыдата, у сілу палітычнай кан'юнктуры, патрабавалася крытыкаўца спадчыну Тоні Блэра, на якога ўскладлі адказнасць за ўсе правалы лейбарыстаў апошніх гадоў. Што кандыдаты дружна і здзяйснялі. Аднак, калі крытыкі сфакусаваліся на асобе Тоні Блэра, дык міжволі зрабілі яго віярышцелем лёсу партыі. Напярэдадні выбараў Тоні Блэр, адпаведна канонам партыйнай традыцыі, павінен быў падтрымашы кагосьці з кандыдатаў.

Яўным фаварытам лічыўся Дэвід Мілібэнд, былы міністр замежных спраў. Сярод тых, хто складаў яму канкуренцыю, можна было вылучыць дзвюх асобаў. Па-першае, Дыяну Эбэт — першую ў гісторыі краіны чарнаскурую жанчыну, якая стала дэпутатам парламенту. Дыяна з усёй эмачынасцю, якую ўспадковала ад бацькоў з Ямайкі, атакавала партыйны інстэблішмент.

Аднак сур'ёзным кандыдатам пры гэтым яе не лічылі. Другім і галоўным праціўнікам Дэвіда нечакана для ўсіх стаў ягоны родны брат Эд.

Увогуле, сям'я Мілібэндаў мае трывоны левыя традыцыі. Ральф, бацька Эда і Дэвіда, апынуўся ў Вялікабрытаніі з апошнім караблём, які вывозіў з Дзюнкерку салдат брытанскага экспедыцыйнага корпусу, што ў 1940-м дапамагаў французам у вайне супраць Гітлера. Да гэтага ён жыў у Брюсселе. Пасля пераезду ў Лондан на магіле Карла Маркса Ральф Мілібэнд прыняў прысягу быць верным справе пралетарыяту і, мяркуючы па тым, які статус у левым руху займаюць ягоныя сыны, выканаваў сваё абязнанне.

Яшчэ падлеткамі Эд і Дэвід далучыліся да лейбарыстаў. Дарэчы, усю генерацыю цяпешашніх лідэраў лейбарыстаў можна лічыць унукамі Маргарэт Тэтчэр. Яны прыйшлі ў палітыку ў першай палове 1980-х, калі жалезнай лэдзі пачала зачыняць шахты, справакаваўшы славутыя

пратэсты гарнякоў і актыўізацию левых.

Пасля заканчэння ВНУ браты рабілі кар'еры і адначасова актыўна ўдзельнічалі ў жыцці партыі. Эду і Дэвіду пашанцевала — у 1992 годзе лейбарысты вярнуліся ва ўладу. Ім былі патрэбныя свае кадры на розныя высокія пасады ў дзяржаўным апарате. Мілібэнды хуценька прасоўваюцца ва ўладу. Дэвід становішча дырэктарам МЗС, ягоны брат Эдузначальвае Міністэрства барацьбы з сусветным пасяленнем. Паралельна яны абраюцца ў парламент. Нарэшце, пасля паразы лейбарыстаў на выбараў, абодва вырашылі пазмагацца за пасаду партыйнага старшыні.

Здавалася, што аслабіў розніцы паміж поглядамі братоў не існуе. Аднак, пакапаўшыся ў нядзяўняй гісторыі, эксперты прызналі, што Эд усё ж больш за Дэвіда чыніў супраціў кіраўніцтву партыі ў асобе Тоні Блэра і Гордана Браўна. Так, ён адкрыта выступіў супраць інтэрвенцыі ў Ірак. Гэтай дробязі хапіла, каб вакол малодшага з Мілібэндаў сформаваўся німб вялікага левага апазыцыянера Тоні Блэру, хаця істотных ідэйных супяречнасцяў паміж братамі няма. Эд нават паабіцаў, што дасці Дэвіду ў выніку перамогі пасаду старшыні ценявога ўраду.

Аднак вырашальнью справу зрабіў фактар Тоні Блэра. Ён, ягоны духоўны бацька экс-шэф партыі Нэйл Кінак і нядзяўні прэм'ер Гордан Браўн заклікалі галасаваць за Дэвіда. Як і варта было чакаць, той у выніку прайграў.

Цяпер усе гадаюць, якім будзе новыя лейбарысты, што самі сібе называюць next labour (наступныя лейбарысты). Сам Эд кажа: ён «прадстаўляе новую эру ў палітыцы», што, зразумела, гучыць неяк абстрактна. Правая прэсэ акцэнтуе ўвагу на тым, што сваёй перамогай Эд абавязаны прафсаюзам. Цяпер новы старшыня мусіць лабіраваць інтарэсы прафсаюзных босаў, а гэта пагражае рэмейкам 1970-х. Тады, будучы кліентам прафсаюзаў, лейбарысты стравілі падтрымку сярэдняга класу і адкрыты шлях ва ўладу кансерватарам.

20 кастрычніка будуць большіншыя вызначаныя контуры новых лейбарыстаў, калі кабінет Дэвіда Камерона пропануе план эканоміі дзяржаўных расходаў, а партыя Эда Мілібэнда — свою канструктыўную альтэрнатыву.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Справа ў тым, што паміж Москвой і Мінскам існуець гандаль, барацьба. У гэтай барацьбе з боку Крамля робіцца акцэнт на асобе Лукашэнка... Крэмль звяртае ўвагу, што Лукашэнка — прычына бед беларускага народа. Усе фільмы, якія паказваліся па расійскім тэлебачанні, былі закліканы пераканаць расійскага гледача, расійскага абывацеля, у якога Лукашэнка даволі папулярны, у тым, што барацьба вядзеца не супраць Беларусі, не супраць беларускага народа, нават не супраць беларускага ладу, а выключна супраць беларускага презідэнта, які ў дадзеным выпадку закранае інтарэсы Расіі.

«Голос России» (Расія)

На «лекцыі» ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце (ВНУ, якое спецыялізуецца на падрыхтоўцы «ідэолагаў») А. Лукашэнка заяўў: «Мы пакуль нікакі дзяржаўнай ідэалогіі не сфармавалі». Так ён адказаў студэнтам, якія здалі залік па «Асновах ідэалогіі беларускай

дзяржавы», і публічна выставіў прафесарска-выкладчыцкі склад Акадэміі пры Прэзідэнце (у прыватнасці, кафедру ідэалогіі і палітычных навук і праектарства па ідэалагічнай працы), мякка кажучы, дзіўнымі людзьмі.

REGNUM (Расія)

Выбары ў Беларусі пачаліся са скандалу. Беларускія зноў рэгіструеца з істотнымі парушэннямі. У чарговы раз Мінск даказаў, што законы створаныя для таго, каб іх сістэматычна парушаць і не ўспрымаць сур'ёзныя. Цэнтравыбаркам Беларусі зарэгістраваў апошнія, 17-га кандыдата ў Прэзідэнты краіны Аляксандра Лукашэнка з парушэннямі. Паводле беларускіх законуў, кандыдат павінен асабіста з'явіцца ў Цэнтравыбаркам, каб зарэгістравацца для ўдзелу. Насуперак заканадаўству, А. Лукашэнка, як і пяць гадоў таму, не з'явіўся. За яго падаваў заяўку міністр адукцыі А. Радзікоў.

«Газета» (Расія)

Яшчэ занадта рана пра нешта казаць. Звяртаецца ўвага трэба на дзве рэчы. З аднаго боку, вельмі асцярожна можна канстатаваць, што атмасфера гэтым разам краху больш ліберальная, чым падчас мінулых выбарчых кампаній. Пра гэта сведчыць і гатоўнасць беларускіх уладаў працаўцаў з міжнароднымі назіральнікамі. ... Яшчэ адно відавочнае адрозненне гэтай кампаніі ад мінулых — гэта то, што сітуацыя ў эканоміцы стала адной з вядучых тэм кампаніі.

«Deutsche Welle» (Германія)

Расія актыўна шукае якога-небудзь саюзніка, які бы быў «сваім чалавекам» у Еўрасаюзе. Даўным-даўно стала ясна, што на гэтым шляху Лукашэнка — зусім не патрэбны і нават шкодны баласт. Пры гэтым змяніць яго цяжка. Па-першае, з-за адсутнасці моцных праціўнікаў, а пад другое, з-за таго негатыўнага прыкладу, які дала суседзям Украіна часоў Юшчанкі. Тому народ

беларускі, як гэта ні парадаксальна, не хоча змены дакуціліга вусатага бацькі, мяркуючы, не без дастатковых падстаў, што іншыя будуць яшчэ горшыя.

«Фокус» (Украіна)

Пакуль усе патэнцыйныя ўдзельнікі прэзідэнцкай гонкі занятыя сабой і сваімі ініцыятыўнымі групамі. Тэма аб'яднання апазыцыі і вылучэння адзінага кандыдата на пэўны час стаціла актуальнасць. Аднак у палітычным асяроддзі, мяркуючы па ўсім, яшчэ разлічваюць, што да яе можна будзе вярнуцца пасля таго, як кандыдаты ў кандыдаты выйдуть на фінансовую прамую, гэта значыць, атрымаюць пасведчанні кандыдатаў у Прэзідэнты. Этап збору подпісаў дапаможа шматлікім кандыдатам развітаца з ілюзіямі і неапрадуцівымі амбіцыямі, што падштурхне апазыцыю да аўяднання.

«Независимая газета» (Расія)

ДЭБАТЫ

КАНДЫДАТЫ, ДА БАР'ЕРУ!

Алег НОВІКАЎ

**50 гадоў таму ў ЗША ўпершыню
у гісторыі адбыліся дэбаты
паміж кандыдатамі на
пасаду прэзідэнта, у якіх
удзельнічалі Рычард Ніксан
і Джон Кенэдзі. З тых часоў
дэбаты кандыдатаў сталі
часткай палітычнай культуры
дэмакратычных краін і шмат
разоў мянялі ход выбараў.**

Першы раз амерыканскі прэзідэнт з'явіўся на экранах тэлевізараў у 1939 годзе. Франклін Рузельт пагадзіўся праўці перад камерай. Ніякага значэння ён гэтаму не надаў. На той час тэлебачанне рабіла толькі першыя крокі.

Аднак ужо праз дзесяць гадоў яно стала майданічнай зброяй. У 1947 годзе Гары Трумэн упершыню з'вярнуўся да амерыканцаў праз тэлебачанне, прычым у прымым эфіры. Цікавая была тэма ягонага выступу: гарант заклікаў сучычлінікі скараціць спажыванне мясных прадуктаў, каб павялічыць аб'ёмы паставак мяса ў Еўропу ў рамках плана Маршала.

У наступным годзе ў краіне адбыліся прэзідэнцкія выбары, на якіх кандыдату ад дэмакраты Адлаю Стывенсану супрацьстаяў славуты генерал Айк Эйзенхаўэр. Шансаў на перамогу ў пераемніка Трумэна было няшмат. Аднак, трэба прызнаць, змагаўся ён упарта. У тым ліку вырашыў эсплуатаваць тэлевізію. На канале CBS пад выступ Стывенсана быў куплены час. Кандыдат зрабіў суперпрамову, разбіўшы ўшчэнт свайго канкурэнта.

Аднак пры гэтым палітэхнолагі кандыдата прамаргалі той факт, што звычайна ў час, які яны выкупілі пад выступ Стывенсана, на канале паказвалі папулярны тэлесеріал «I love Lucy». Таму эффект адпрамовы Стывенсана быў, хутчэй, для яго выбарчай кампаніі адмоўным. Фанаты «I love Lucy» не прабачылі кандыдату ад дэмакраты адсутнасці ў сетцы праграм любімай мыльнай оперы.

Хутка ўзнікла ідэя правядзення на тэлебачанні дэбатаў кандыдатаў ад вядучых партый. Падчас выбараў 1956 года дырэкцыя юніверсітету Балтымара прапанавала кандыдатам рэспубліканцаў і дэмакратам сустрэцца з аўдыторыяй студэнтаў і адказаць на іх пытанні. Усё гэта павінна было транслявацца на тэлевізіі. Ідэя спадабалася выбарчым штабам абедзвюх партый, аднак да реалізацыі справа не дайшла.

Дэбаты адбыліся толькі на наступных выбараах. Такім чынам, 24 верасня 1960 года ў чыкагскай студыі CBS сустрэліся Рычард Ніксан і Джон Кенэдзі. Цікавасць да іх дуэлі была каласальнай. Калі верыць статыстыцы, за чатырма раундамі дэбатаў сачылі 60 мільёнаў чалавек.

На думку гісторыкаў, менавіта дэбаты дапамаглі Кенэдзі, які на той момант прайграваў кандыдату ад партыі рэспубліканцаў, стаць прэзідэнтам. Па-першае, Ніксан быў не ў вельмі добрай фізічнай форме — ён толькі выпісаўся са шпіталю. Акрамя таго, напярэдадні першых дэбатаў палітык, не зразумеўшы важнасці падзеі, рашуча адмовіўся рабіць сабе грым. Адпаведна, выглядаў ён не вельмі прыгабна. Нядзіўна, што маці Рычарда пасля першага туру дэбатаў патэлефанавала сыну і спытала, ці не хворы той.

У адрозненні ад суперніка, Кенэдзі на экране быў здаровы і сімпатычны. Асабліва ён спадабаўся жаночай аўдыторыі. Лічыцца, што менавіта іх галасы пазней забяспечылі перамогу. Увогуле, дэбаты ўпершыню даказалі вялікую ролю карцінкі на тэлебачанні. Так, большасць тых, хто глядзеў шоў на экранах, аддалі перавагу Кенэдзі, а тыя, хто сачыў за дэбатамі праз радыё, вырашылі, што перамог на іх Ніксан.

Першы тур дэбатаў стаў пераломнім. Кенэдзі вырваўся наперад і змог захаваць перавагу да дня галасавання. Ніксан хутка зразумеў свою памылку. На другі тур ён з'явіўся ў грыме і выглядаў добра, аднак зламаў тэндэнцыю не здолеў.

Толькі ў 1976 годзе кіраўнікі выбарчых штабоў рэспубліканцаў і дэмакратоў зноў далі згоду на сустрэчу кандыдатаў перад тэлекамерамі. Спрачацца павінны былі дэмакрат Джымі Картэр і рэспубліканец Джэральд Форд. Былі прызначаныя тры раунды.

І сітуацыя 1960 года паўтарылася, аднак яшчэ больш драматычна. На пачатку дэбатаў Форд апярэджаў Картэра. Пасля першага раунду разрыў паміж кандыдатамі яшчэ больш павялічыўся. Аднак у другім раундзе, які быў прысвечаны замежнай палітыцы, Джэральд зрабіў фатальную памылку. Ён сказаў: «Ніякага савецкага дамінавання ва Усходняй Еўропе, і яго ніколі не будзе, пакуль будзе адміністрацыя Форда». Відавочная хлусня каштавала яму галасоў. У выніку перамог прадстаўнік партыі аслу.

Аднак у 1980 годзе Картэр трапіў у ту ж пастку. Ён пагадзіўся дэбатаваць з Рональдам Рэйганам, забыўшыся, што той

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

НІКАЛЯ САРКАЗІ

Праўдзент Францыі не так даўно загадаў дэпартаваць з краіны ўсіх румынскіх цыганоў, нягледзячы на той факт, што Румынія — сябра ЕС. Толькі цыганоў Сарказі аказалася не дастаткова. Цяпер пад каток рэпрэсій трапілі цыганскія цыркі, прынамсі цырку Парыжы, які існуе 18 гадоў. Перш за ёсё, ад дырэкцыі цырка запатрабавалі зволіць усіх артыстам з Румыніі, якіх адразу пазбавілі права на працу ў Францыі. Адначасова дырэктара цырку абвінавацілі ў tym, што ён плаціць сваім супрацоўнікам заробак у капэртах. Яшчэ адной падставай для ціску на цырк стала наяўнасць у камандзе артыстай дзяцей-акрабатаў. Па словах уладаў, гэта не што іншае, як эксплуатацыя дзіцячай працы. У любым выпадку, цыркавыя артысты здавацца не збираюцца. Яны арганізавалі ў інтэрнэце нешта накшталт збору подпісаў. Ужо 7 тысяч чалавек падпісалі петыцыю, якая вымагае ад Сарказі не толькі пакінуць балканскіх цыган у спакоі, аднак і знайсці для іх працоўныя месцы.

МІКАЛАЙ АЗАРАЎ

Праэм'ер-міністр Украіны, лідэр Парты «Обозрэватель» нечакана зрабіў сенсацыйнае признанне. Аказваецца, па яго асабістаму загаду на ўсіх украінскіх тэлевізійных каналах былі зачыненыя сатырычныя праграмы, персанажамі якіх сталі парадзіраваныя вядомыя айчынныя палітыкі. Для гэтага дырэктарам каналаў папросту далі зразумець, што наяўнасць такіх праграм у сетцы перадач будзе каштаваць ім візіту падатковай інспекцыі, праблем з праграм ліцензіі на вішчанне і г.д. Азараў лічыць, што практика смяяца з палітыкай «ненармальнай». Так ці інакш, ахвярай зачысткі сатырычнага поля стала вельмі папулярная праграма «95-ы квартал», якая была адной з візітных картак украінскага тэлебачання. Застаецца дадаць, што сам Азараў неаднаразова быў героям сатырычных скетчаў. Як правіла, гумарысты смяяліся з яго слабага ведання ўкраінскай мовы і кілі з абсалютнага няvedання праблем простых людзей. Аднойчы Азараў, ужо ў рангу міністра, з трывуны Вярохойнай Рады парайі украінцам есці больш капусты, якая быццам можа замяніць усе патрабоныя для арганізма прадукты.

ЮРГЕН ТРЫЦЦІН

Кіраўнік фракцыі німецкай партыі «Зялёныя» ў Бундэстагу нарабіў зрозаласу, калі заявіў, што наступнымі канцлерам Германіі будзе сябра ягонай партыі. Падставай для такіх амбіцыйных прагнозаў сталі вынікі апытаўніцтва, апублікованыя ў салідным тыднёвіку «Stern». Паводле іх, упершыню ў гісторыі рэйтынгі «Зялёных» і сацыял-дэмакратоў зраўняліся. Абедзве партыі падтрымліваюць прыкладна па 24 працэнты німецкага электарату, прычым тэндэнцыі яўна на карысць «Зялёных». На выбараах мінулага года ў Бундэстаг за эколагаў галасавала 11 працэнтаў, а за эсдэкаў — 28. Вынікі апытаўніцтва «Зялёнымі» вельмі асцярожна. Яны заўсёды былі малодшымі братамі сацыял-дэмакратоў на кааліцыях, а цяпер аказваецца, што самі мусяць фармаваць павестку дня. Ёсць меркаванне, што «Зялёным» яшчэ рана замахвацца на месца першай партыі ўраду. А вось Трыццін так не думае і заклікае ўжо зараз рыхтавацца да таго, каб кіраваць краінай. Аналітыкі кажуць, што Юрген, які, дарэчы, пачынаў як фанат Мао, мае рацию. На фоне таго, як Ангела Меркель заклікае працягнучы тэрмін эксплуатацыі АЭС, папулярнасць «Зялёных» будзе толькі расці. І так атрымаецца, што ў адзін цудоўны дзень іншага выбару, як узначеніць кабінет, у іх папросту не будзе.

▶ З НАГОДЫ

«МУЗЫКА БЕЛАРУСКИХ ЗАМКАЎ»

Аляксей ХАДЫКА

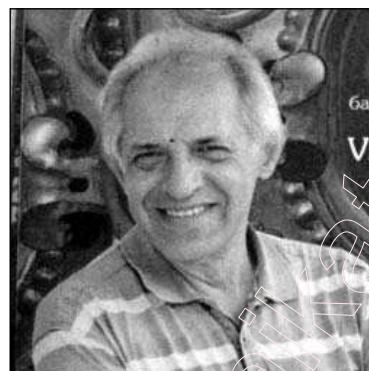
У межах цыкла выдання «Беларуская музычная калекцыя» выйшаў чарговы дыск — «Музыка беларускіх замкаў». Серыя задумана яе заснавальніцай Арынай Вележ як 12 аўтэнтычных агульных ідэй музычных альбомаў — лепшае са старадаўнія і сучасныя класічныя і фальклорныя музыкі.

Распачалася калекцыя з запісай класікі — з'явіўся «Музыка ВКЛ» у выкананні «Старога Ольсы», аўтэнтычны фолькавыя «Спевы беларусаў», «Музыка беларускіх храмаў». Чацвёртым стаў дыск «Музыка беларускіх замкаў» — збор твораў кампазітараў XVI—XVII стагоддзяў у выкананні ансамбля «Класік-Авангард». Кампазіцыі старадаўнія свецкай музыкі з рэпертуара канцэртаў на велікакняжацкім і магнацкіх дварах таго часу, сабраныя разам і выкананыя выключна «Класік-Авангардам», выпускаючы ўпершыню. Раней працы ансамбля запісваліся на дысках паасобку ў розных зборках за мяжой і ў Беларусі.

Вартасьць выканальніцкага майстэрства «Класік-Авангарда» — у аднаўленні аўтэнтычнага стылю далёкай эпохі і ў якасці аранжыровак. Кіраўнік ансамбля Уладзімір Байдаў — унікальны спецыяліст, лепшы ў Беларусі даследчык-аранжыроўшчык музыки.

Арина Вележ-Вячорка

Віктар Скарабагатаў

зычнай спадчыны. Аднаўленне твораў па некалькіх радках нотнага запісу, зробленага 300—400 гадоў, таму патрабуе вілікага майстэрства і адчування стылю эпохи.

Да нашага часу дайшлі табулатуры лютністаў і арганістаў, та-

булатуры клавірнага тыпу, творы з якіх выконваліся на клавесінах альбо невялікіх пазітывах, інструментах, якія стаялі ў залах палацаў і замкаў. Кампазітары, прадстаўленыя на дыску сваімі творамі, былі майстрамі высокай кваліфікацыі, з єўрапейским

досведам, нярэдка замежнай адукацыяй. Іх мелодыі гучалі і ў выкананні капэлаў, якія дзеянічалі ў сталічнай Вільні, Гродні, Нясвіжы.

— Як нарадзіўся праект? — цікавіміся мы ў яго кіраўніка Арыны Вележ.

— Усё пачалося з выдання двух альбомаў «Легенды Вілікага Княства», якое запаволілася з-за проблемы набыць аўтэнтычныя інструменты таго часу дзеялі рэканструкцыі музыкі Рэнесансу і барока. Папулярная ў Еўропе плынь рэканструкцыйнага выканання гістарычных твораў у Беларусі адсутнічае: няма сродкаў, спонсараў, дзяржаўнага фінансавання. І нават адпаведных ставак для прафесуры ў Акадэміі музыкі. Спадзяваючыся на прафесійную працу ў такіх умовах цяжка, таму на запісах «Легенды Вілікага Княства» ляжала пячатка аматарства. Тады і ўзнікла ідэя «Беларускай музычнай калекцыі», стварэння прафесійных запісаў класічных твораў беларускай музыкі. Яна прадугледжвае выпуск 16 дыскаў, паставіўшы якія на паліцу, мы атрымаем музычную карту ВКЛ у прасторы і часе. Першы дыскі серыі ахапілі пласт музычнай культуры да XIX стагоддзя. У XIX стагоддзі я маю намер засяродзіцца не на Станіславе Манюшку і Міхале Клеафасе Агінскім, якія добра вядомыя слухачам, а высунуць наперад свае аўтарскія прыярытэты. Прадставіць музычную творчасць Напалеона Орды і іншых малавядомых аўтараў, спадчыну якіх варта данесці да сённяшняга маладога пакалення. Таму выпуск дыску ў мяркуеща

ў даступнай пакупніку цэнавай катэгорыі, а продаж — праз музей, музычныя імпрэзы і папулярныя кіескі.

— Вы нейкім чынам перехопліваце ініцыятыву Акадэміі музыкі?

— На жаль, пасля звольнення з Акадэміі музыкі Віктара Скарабагата, пра яе ролю ў аднаўленні спадчыны беларускай класікі даводзіща казаць са скепсісам. Складалася сітуацыя, калі спецыялісту ў музычнай беларусістцы Вользе Дадзімавай стала цяжкай фармаваць выкладчыцкую праграму, а прафесуры, якая аддана займаліся прафагандай беларускай музычнай культуры, не давалася прыярытэт. Выдзяленне выканануцам-лаўрэатам стыпендый, дадатковага фінансавання не спрыяло захаванню нацыянальнай спадчыны, развіццю адметнай музычнай школы. Да сягнення высокага выканальніцкага майстэрства для гэтага не дастаткова. Таму, маючы за плячыма толькі музычную школу, я вымушана займацца тым, што варта было бы рабіць акадэміі.

Хвалюе адсутнасць праграмы па выданні помнікаў музычнай культуры, якую варта мець на міністэрскім узроўні. Не існуе і адэватнай сістэмы ўзнагароджання спецыялістаў-прадзіжнікаў у гэтай сферы. Ці не парадок, што за аднаўленне на нацыянальны сцэне оперы Яна Голанда «Чужое багацце» (1785 г.), адзначанае Дзяржаўнай прэміяй, аўтар яе сучаснай транскрыпцыі Уладзімір Байдаў не атрымаў нават звання заслужанага артыста?

▶ ПРЕЗЕНТАЦЫЯ

«ДЗІЦЯЧЫ АЛЬБОМ»

Анатоль МЯЛЬГҮЙ

На сядзібе Таварыства беларускай мовы адбылася імправізаваная презентация «Дзіцячага альбому», над якім працавалі вядомыя выканаўцы Зміцер Сідаровіч (ех-«Камэлот») і Таццяна Грыневіч-Матафонава.

Іх памочнікамі і паўнапраўнымі ўдзельнікамі презентанты сталі Адась Матафонав і Тамаш Сідаровіч — сыны Змітра і Таццяны, якім, адпаведна, 9 і 12 гадоў. Менавіта іх звонкія галасы ўпрыгожылі міні-канцэрт паводле «Дзіцячага альбому» і саму праграму новай кружэлкі.

Дзякуючы творчаму супрацоўніцтву з салісткай Белдзяржфілармоніі Таццяной Грыневіч-Матафонавай пабачыў свет гэты незвычайны дыск. На «Дзіцячым альбоме» Таццяна выступіла ў некалькіх важных іпастасях: як аранжыроўшчык і як музыкант — у якасці скрыпачкі, флейтысткі, выканаўцы на акарніне, піяністкі. Зміцер жа, акрамя традыцыйнай гітары і дуды, на дыску здаймаўся аранжыроўкамі песень, спявай, граў на іншых інструментах. Але галоўнае музычнае перадвызначэнне Таццяны, як, зрешты, і Змітра, — выхаванне беларускага музычнага густу сваіх дзяцей.

У «Дзіцячым альбоме» — 27 трэкаў, на якіх гучаць творы, запісаныя і выдадзеныя айчыннымі фалькларыстамі ў серыі «Беларуская народная творчасць». Адабраныя гэтыя песні такім чынам, каб альбом і творы з яго можна было выкарыстоўваць для сямейнага праслушоўвання, раззвучвання ў хоры ці сольна ў выгледзе інсцэніровак, выкарыстоўваць яго матэрый для дзіцячых дыскатэк. Для гэтага, дарэчы, на дыску маецца файлы з нотамі песен з «Дзіцячага альбома». Но таму ініцыятары і выдаўцы гэтай музычнай працы паставілі сабе

на мэту прапанаваць музычны матэрый дыска Міністэрству адукацыі Рэспублікі Беларусь у якасці метадычнага зборніка для выкарыстання ў пазакласнай школьнай працы.

Гісторыя стварэння гэтага музычнага сышткта мае вялікі тэрмін — акно некалькіх гадоў, на працягу якіх у бацькоў беларускай музычнай групы сталічнага дзіцячага садка № 314 выкryшталізавалася ідэя стварэння складанкі народных дзіцячых песен, якія змаглі аббудзіць цікаўнасць дзетак да фальклору, да спеваў, да беларускіх падзяк. Тады не было жадання запісаць гэтыя творы на дыску, а павісталава імкненне «зрабіць нешта на трывалай беларускай глебе», каб нашы дзеці ведалі не толькі мелодыі савецкіх «мульцікаў», але і цудоўныя мелодыі і дасціпную народную пазіцію беларускага фальклору. Ідэя запісу нарадзілася праз два гады. І вось яна рэалізавалася ў дыску, якіе просіцца мець працяг.

Па словам Змітра і Таццяны, аранжыроўкі песен «Дзіцячага альбому» можна падзяліць на два ўмоўных падыходы: выкананне песен у народных, вясковых традыцый, да якіх пасуе скрыпка, дуда, акарніна, і архаічныя спевы з выкарыстаннем урбанізаваных

Таццяна Грыневіч-Матафонава і Зміцер Сідаровіч з сынамі

пра тое, як працавалася Адасю і Тамашу ў студыі, распавялі самі юныя спевакі, калі высветлілася, што хлопцы маюць што скажаць журналістам і проста цікаўным аматарам беларускага фальклору.

Стваральнікі і выдаўцы «Дзіцячага альбому» выказалі асаблівую ўдзялнасць дзеячам беларускай эміграцыі ў ЗША, у прыватнасці, спадарыні Ірэні Калядзе-Смірновай, а таксама фундарам з Культурна-адукацыйнай фондациі Орса-Рамана, без фінансавай падтрымкі якіх праект «Дзіцячага альбому» не быў бы рэалізаваны. А яшчэ ўсе прысутныя на прэзентацыі «Дзіцячага альбому» былі зaintрыгаваны паведамленнем Змітра Сідаровіча і Таццяны Грыневіч-Матафонавай пра тое, што будзе працяг гэтай працы — другая частка альбома, якую музыканты плануюць выдаць на Калядзе.

КУЛЬТУРА

16

► ЧЭМПІЯНАТ

НЕАПАЗНАНЫЯ ЛЯТАЮЧЫЯ БУТЕЛЬКІ

Алеся СЕРАДА

Патрапіўшы на спаборніцтвы барменаў, адчуваеш сябе нібыта ў цырку — прычым не на далёкай трыбуне, а папросту на арэне.

Фаварыты апантана жанглююць бутэлькамі, нібы клоуны-майстры булавамі, не забываючыся пра чыста практычную задачу: каб напрыканцы выступу ў гэтых самых бутэльках хоць нешта засталося. Гэту рэшту бармен эффектна пералівае ў шклянку для кактэйлю, і алкагольны градус атрыманага напою — таксама адзін з пунктаў, паводле якіх журн ацэніць яго выступ.

Чарговы адборачны тур рэспубліканскага конкурсу «Flair Open Minsk 2010», які прыйшоў 21 верасня ў сталічным бары «Barberry», быў эфектным і сапраўды паказальным у тым, што датычыща майстэрства, спрыту і артыстызму. У парадунні з міннагоднімі гульнямі барменаў адчувалася, што, па-першае, удзельнікі сапраўды патрацілі шмат часу на падрыхтоўку выступленняў, а, па-другое, узмацніліся і камандны дух (ва ўсялякім разе, на ўзроўні гарадоў ды клубаў), і імпэт балельшчыкаў.

Як заўважыў Сяргей Хораў, прафесійны вядучы спаборніцтваў барменаў з Украіны: «Некаторыя з нас сустракаюцца толькі на падобных мерапрыемствах...» І гэта нягледзячы на тое, што

спонсараў, у параўнанні з 2009 годам, трохі паменела, таму і набор кактэйляў, якія трэба было зрабіць, быў даволі лаканічным: гарэлка з энергетычным напоем ды гарэлка з тонікам. Аднак, як аказалася, нават з гэтym не складанымі інгрэдыентамі не ўсё так проста!

«Флэйрынг» — так правільна называецца майстэрства эфектна разліваць напоі — гэта сапраўдны спорт, дзе перамагае мацнейшы, самы мэтанакіраваны ды засяроджаны. З іншага боку, гэта — мастацтва, блізкае да эстраднага: нават выбар музыкі, пад якую выконваюцца паказальніцы выступленні, значыць не менш, чым, напрыклад, у фігурным катанні.

Вялікую ролю адыгрывае і артыстызм: гледачы грамчэй апладзіруюць нават не таму бармену, чыя каардынацыя была больш дасканалай, а таму, што здолее «падпальці» публіку ўласнымі эмоцыямі. Выпусціў шэйкер? Разбіў бутэльку? Пасміхайся і не бойся прызнаць уласную прамашку! Каб уразіць гледачоў, у цябе ёсць лічаныя хвіліны і вычарпальны набор рознакаліровых вадкасцяў.

І не трэба нават казаць, колькі бутэлькі грукнулася аў падлогу бара ў туто нач — гледачы, што стаялі бліжэй да сцэны, сапраўды рызыкавалі, па меншай меры, пакінуць бар з гузам на лбе. То самае можна сказаць і пра фотографаў, якім таксама было ня-

лёгка: ім забаранілі карыстацца ўспышкай, і, каб атрымаць добрыя здымкі, фотакоры ледзьве не падкідвалі свае аппараты не горш за саміх канкурсантаў...

Абавязковая праграма складалася з трох частак. Спачатку кожны з барменаў дэмантстраўваў класічны, або працоўны флэйрынг — у гэтым выпадку бутэлькі з напоямі павінны быць напоўненыя не менш чым на траціну, а атрыманыя кактэйль мусіць хоць бы прыблізна адпавядыць стандартнай рэцэптуры. Потым «фрыстайл», або шоў-флэйрынг: галоўнае — эфектныя трукі, сядор якіх — нязменна жангліраванне трима або нават чатырма бутэлькамі.

Гэта частка была найскладанейшай: нават такія трэніраваныя шоумэны, як Альгімантас (Альгіс) Пракаповіч або яго калега Раман Мамаеў, не былі застрахаваныя ад памылак. І ўрэшце, тыя, што прыйшоў адбор, дэмантструюць «баланс» — падкінуўшы бутэльку, злавіць яе ды ўтрымаць у раўнавазе на працягнутай руці, галаве або нават нозе. У выніку, паводле ўсіх трох іспытаў, першое месца заняў Альгіс — і гэта далёка не першая яго перамога: у мінульм годзе ён заняў першое месца ў фінале «Flair Open», зрабіўшыся, такім чынам, абсолютным пераможцам за 2009 год. Цікава, ці ўтрымае ён першынство ў гэтым годзе?

Вядома, фармат клубнага мерапрыемства, ды яшчэ на алкагольную тэматыку, — гэта

не зусім тое, што мы разумеем пад культурным жыццём, ды і наўрад ці вам пашанцуе сустрэць прафесіянала флэйрынгу недзе, акрамя як у дарагім ды прэтэнцыёным бары. Не раз гучалі сцэны і напамін пра тое, што алкагаліз — адна з прафесійных барменскіх хваробаў.

Аднак калі ўсё-такі вышываць — то лепей рабіць гэта з шыкам і гумарам, ды з іскрамётным шоу на закусь. Прынамсі, большасць гасцей мерапрыемства разумела тое вельмі добра — дарэчы, гэта збольшага быў людзі, таксама занятыя ў барнай справе. Гэта было іх прафесійнае свята — і, каб развеяцца перад доўгімі працоўнымі начамі, яны актыўна суперажывалі канкурсантам ды шыцьра пасмейваліся з камічных сцэнаў.

Адзін з барменаў-канкурсантаў забаўляў публіку, пазіруючы перад фотаздымкам з ажно двумя таўшчэзнымі цыгарамі ў роце, быццам у песні «Ляпіса Трубяцкага». Іншы — не будзем называць яго імем — толькі вышываўшы на сцэну, даведаўся, што на ім павінна быць рэкламная майка з лагатьпамі спонсараў, і без вялікай сарамяжлівасці пераапрануўся, паказаўшы люду свой не надта загарэлы торс.

Было з чаго пасмеляцца, аднак галоўнае — было і чаму падзівіцца: як звычайная працэдура пералівання гарэлкі з бутэлькі ў шклянку ператвараецца ў неверагоднае відовішча, што дэмантструе вялікую волю ды нечалавечы спрыт.

► АФІША

ШЭДЭЎРЫ ІСПАНСКАГА КІНО

Андрэй КРЫНІЦЫН

Пасля кароткага фэсту ізраільскага кіно, паказанага ў сталіцы, надышла чарга кіно іспанскага.

У мінскім пракаце будзе прадстаўлена праграма рэдкай іспанскай класікі. Спіс заканамерна ўзначальвае Луіс Бунюэль — кінасюрэрэаліст і майстэр зgrabных гратаў, які працягвае традыцыі Гоі.

На экране — прыпавесць «Анёл-зішчальнік» 1966 года, знятая рэжысёрам у Мексіцы. Пасля званай вячэры важнай госьці ніяк не могуць пакінуць пакой. Яны каторы дзень заходзяцца ў адной залі — і не здольныя пераступіць парог. Уплыў карціны магічны. Аўтар гэтых радкоў быў сведкам, як сучасныя гледачы пасля прагляду баяліся выйсці з кінатэатру.

На экране — прыпавесць «Анёл-зішчальнік» 1966 года, знятая рэжысёрам у Мексіцы. Пасля званай вячэры важнай госьці ніяк не могуць пакінуць пакой. Яны каторы дзень заходзяцца ў адной залі — і не здольныя пераступіць парог. Уплыў карціны магічны. Аўтар гэтых радкоў быў сведкам, як сучасныя гледачы пасля прагляду баяліся выйсці з кінатэатру.

«Смерць веласіпедыста» 1955 года Хуана Антоніа Бардэма і «Дух вулея» 1973 года Віктара Эрысэ ўпрыгожваюць іспанскі фэст. У карціне Бардэма багатая дама збівае чалавека — і хаваеца з месца злачынства. Але сумленне не дае

ёй спакою. А ў карціне Віктара Эрысэ маленькая дзяўчынка, зачараваная старой стужкай «Франкенштэйн», знаходзіць уцеклага жаўнера-рэспубліканца. Фільм Эрысэ лічыцца адной з сама пазитычных стужак страшнага кіно, метафорай самой дзесяттай музы.

Фільмы здымаліся ў аўтарытарнай часы, так што карціны будуць блізкія сённяшняму беларускаму гледачу.

Адбудуцца яшчэ наступныя паказы:

Да 3 кастрычніка ў «Цэнтры-Відэа» фільм «Паліванне».

4-10 кастрычніка ў «Цэнтры-Відэа» фільм «Дух вулея».

«Смерць веласіпедыста» — 6 кастрычніка ў кінатэатры «Перамога», 11-17 кастрычніка — у «Цэнтры-Відэа».

«Вірыдыяна» — 13 кастрычніка ў «Перамозе», 18-24 кастрычніка — у «Цэнтры-Відэа».

«Эліза — жыццё маё» — 20 кастрычніка «Перамога», 25-31 кастрычніка «Цэнтр-Відэа».

АРТ КІНО ЕВРОПЫ КОЛЛЕКЦІЯ

ЛУІС БУНЮЭЛЬ

Андалузскі пес Золатой век

ЛУІС БУНЮЭЛЬ

Андалузскі пес

Шок, испытываемый при виде этих кадров все новыми и новыми поколениями зрителей служит надежным проводником в иррациональный мир фильма

Золатой век

DVD VIDEO

Зарэгістравана Міністэрствам інфармацыі РБ. Пасведчанне аб дзяржавай рэгістрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.

ЗАСНУВАЛЬNIK: Мінская гарадская організацыя ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцева, 13. Тэл.: 284-85-11.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецкае ўнітарнае прадпрыемства «Час навінаў». Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЭДАКЦІІ І ВЫДАУЦА:
220113, г. Мінск, вул. Мележа, 1-1234.
Тэл.: +375 29 651 21 12, +375 17 268 52 81.
novuchas@gmail.com; www.novuchas.org

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Плутас-Маркет».
г. Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова № 970

Падпісаны да друку 1.10.2010. 8.00.

Наклад 6000 асобнікаў. Кошт свабодны.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзяля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.

Рукапісы рэдакцыя не вяртада і не рэцензуе мастацкія творы.

Чытальская пошта публікуецца паводле рэдакцыйных меркаванняў.

Новы Час

Агульнапалітычна
штотыднёвая газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар
Кароль Аляксей Сцяпанавіч